

ММ i СВІТ

WE AND THE WORLD

УКРАЇНСЬКИЙ
МАГАЗИН

Nous
et le monde

Revue Ukrainienne

Editor:

M. Kolankiwsky
1071 Bathurst St.
Toronto, Ont.
Canada

35 c.

P. 10

ТРАВЕНЬ — MAY

1959

Редактор і видавець: Микола Колянківський

Адреса для редакційної й адміністративної кореспонденції
(вплата грошей):

M. Kolankiowsky, 1071 Bathurst St., Toronto, Ont., Canada,
Tel.: LE 1-6482

З М І С Т

Полювання на бекаса
База чорної індустрії
в Україні
Каківське море — Кривий Ріг
Ваше серце
Українські евкаліпти
Живі острови
Невидиме стає зримим
Місяць і його дослідження
Слово — наша зброя
Нове в моді
Іван Франко: Дещо про себе
самого
Міжнародні зустрічі
українських спортсменів
Сучасне

ПРЕДСТАВНИЦТВА

ARGENTINA:
"Peremoha", J. M. Campos 556 San
Andres, FCNGBM (Bs. As.)
AUSTRALIA:
Fokshan Library and Book Supply,
1 Barwon St., Glenroy, W. 9, Vic.
BELGIQUE:
Ihnat Stachij, Esneux en Liege.
BRASIL:
Waldomiro Ostapiw, Cx. postal 658,
Ponta Grossa, Parana.
ENGLAND:
Chumak & Co., 56, Edgware Rd.,
London, W. 2.
FRANCE:
Kolankiowskyj Mykola, 186 Bld. St.
Germain, Paris VI, c.c. 876771.
DEUTSCHLAND:
Fr. M. Harabatsch, Muenchen 23,
Gundenlinden St. 13.
VENEZUELA:
Mrs. K. Kolankiowsky, Caracas, Av.
C. Acosta, Edif. Claviere #16, San
Bernardino.

ФОТО НА ОБКЛАДИНЦІ: "В травні", фото-етюд М. Кутового.
— Редакція "Ми і Світ" поздоровляє всіх Читачів журналу з Вос-
кресенням Христовим та бажає здійснення всіх тих надій, які ро-
дить цей празник і весна.

. ▲ .

Річна передплата: для Англії — 25 шіл., Австралії — 30 шіл.
для Бельгії — 120 ф. фр., для Франції — 1100 фр., для Німеччини —
8 ДМ., для Аргентини й Півд. Америки — 90 арг. пезів, для Півн.
Америки, Канади і всіх інших держав — 4 кан. долари. **Ціна одного
числа: 35 центів.**

Ціна 1 стор. оголошень: 60 дол., пів стор. — 30 дол., чверть стор.
— 15 дол., найменше оголошення фірм — 5 дол.

Authorized as second class mail, Post Office Department, Ottawa

Остап Вишня

ПОЛЮВАННЯ НА БЕКАСА

(із збірки "Мисливські усмішки")

Бекас для охотника насамперед — собака!

Я ж ніколи не думаю, що ви таке твердження зрозумієте безпосередньо!

Ясна річ, що бекас, — не собака, а птиця, але кожен мисливець знає, що полювати бекаса без собаки, це все одно, що справляти весілля без музики.

Отже, коли хочете говорити про бекаса, треба перш за все говорити про собаку, бо без лягавого собаки ви бекаса не те що не їстимете, а навіть не бачитимете.

Значить, давайте про... бекаса.

Бекас — невеличкий болотяний птах, сіренький, з біленьким на пузці пір'ячком, дуже меткий, із дуже довгим дзьобом, довгенькими ногами, зривається із характерним для нього криком і летить, навіжений, ніби він перед тим, як злетіти, випив мінімум двісті грамів: загзагами.

Який же він смачний, смажений бекас!

Делікатес!

І, — майте на увазі, — бекас — це один з тих небагатьох сортів дичини, яку за смажують разом з уздром, з потрухами, дзьобика його під крильце, трішечки масла — і в піч.

Не дай Бог, потім сметанки та, не дай Бог, іще чогонбудь, — це така — я вам кажу — симфонія, що... давайте зараз же їхати на бекасів...

І знову ж таки: бекас без собаки і не делікатес, і не симфонія, бо без собаки — нема бекаса.

Значить, давайте... про собаку!

Що таке собака — ви всі

*) Остап Вишня: Мисливські усмішки, Київ 1958, 232 стор. 4°, люксусове, ілюстроване видання. — Декілька примірників цієї книжки можна купити в редакції "Ми і Світ", ціна з пересилкою — 3.25 дол.

Показуєте суворому дяді і так на нього дивитесь, як у дитинстві колись дивилися на батька, коли суворий і заклопотаний батько ваш ласкаво подивився на вас та ще й приголубив.

— Ну? — запитаєте. — Песик! Правда, хороший і кровний? Га?

Суворий дядя дивиться на песика довго й уважно, а потім перекидає свій погляд на вас і байдуже кидає:

— Кундель!

— А мені казали — сетер!

— Значить, сетер-кундель! — кидає дядя.

— А як із ним далі? — трепетно запитуєте ви.

— Та що ж далі? На цім поводку не варто вішати, хороший поводок. Повісьте на простій шворці. Ні в його папи, ні в його мами сетер у крові й не ночував! Кундель!

Після цього у вас удома з тещею гостро-короткий діалог, після якого теща резюмує:

— Акуліна Кузьмінішна жінчина не така, — а вже на сьомому році приобщалася й сповідалася! І ніколи я не думала, і ніколи я не гадала, щоб моя Люда (Люда — це ваша, значить, дружи-

на) могла так помилитися щодо друга її жисті, а вона в мене одна, і куди я дінусь, і хто їй, та й не тільки їй, пектиме такі пончики. Невдячні тепер пішли молоді люди. Коли мати рекомендує собаку, то слід все таки пам'ятати, що рекомендує собаку мати! Бо я мати не тільки Люді, а я тепер мати й вам. Не може, отже, бути собака не сетер, а кундель! Од кунделя чую! Людо, дай мені понюхати!

Перший собака для мисливця-початківця дуже трудний собака.

Потім уже буде легше...

Потім уже, коли ви познайомитесь і з мисливцями, і з їхніми собаками, коли ви вже знатимете, що був на світі знаменитий Камбіз, чорний пойнтер, і знаменита Алі, лаверак, і знаменитий Джой — гордон, — тоді вже ви придбаєте собі таке цуценя, яке вам більше до вподоби.

Коли вам більше до серця пойнтери, вам скажуть:

— У Василя Івановича є сука-пойнтер камбізівських кровей. Сам Камбіз і колись перестрибнув через неї, коли вона вилазила з вагону на станції Бориспіль!

Придбали ви чудесне, приміром, пойнтереня...

Як його назвати?

Безперечно Джек, або — Джой, або Стек!

Ніколи в світі не прозивайте його Бровком, чи Цяцею (коли вона — сука), чи Терном, Боже вас борони: таке ім'я може навіки зіпсувати собачі таланти, хоча б собака був найкращим.

Привели, чи принесли, чи привезли ви, значить, песика додому.

— Правда, славний песик? — запитаєте ви у своїх домашніх.

Теща ваша, подивившись примруженими очима на вас і на песика, піде до своєї кімнати, нічого не сказавши.

Дружина ваша Люда подивиться спочатку на свою маму, яка водночас і ваша теща, погладить песика по голівці й прокаже:

— Хороший песик! А чумка в нього скоро буде?

— Мабуть, скоро — відповідаєте ви.

— Хоч би скоріше! Кажуть, що вже як собачка перечує, то тоді вже не дохне.

— Так, тоді вже не дуже дохне!

— А від чумки дохне?

— Дохне!

— Хоч би скоріше чумка!

— Де ж ми його примістимо? — ласкаво запитуєте ви.

І тут почуєте тещину пораду з сильним притиском на шипляво-свистячі й голосні:

— Двоспальне ліжко, може б ви йому поставили? А може б, окрему канапу?

— Мамо, — заспокоює дружина, — ну чого ти хвилюєшся?! Скоро ж буде чумка!

Починається виховання мисливського собаки, а від ховання залежить все: і добутивість вашого полювання, і вся краса й насолода від полювання з мисливським собакою високих кровей.

На другий день після того, як у вас оселився симпатичний чистопорідний песик, починається дискусія на тему:

— Хто витиратиме?

— Я не витиратиму! — кидає теща.

— Я вже сьогодні п'ять разів витирала, а чумки ще нема! — заявляє дружина.

— Витиратиму я! — рішуче кажете ви. — Де це наші ганчірки подівалися? Скрізь були ганчірки, а тепер хоч би тобі одна!

Витираєте, значить, ви...

От ви витерли вже пізенько, лягаючи спати, поклали Джека на його місце і лягли.

Джекові скучно за мамою, йому скучно за братіками, за сестричками, Джек так жалібно-жалібно скаривчить.

Теща ваша, виходячи з "удобств" і човгаючи пантофлями, ласкаво заспокоює Джека:

— Цить! Цить! Здох би ти йому!

В цей час ви кашляєте і кидаєте:

— Джеконько! Спи, голубчику!

І чуєте тещине:

— Спи, песику. Спи любенький. Навіки засни, собачечко наш хороший.

Заснув Джек, заснула теща, заснула дружина, засинаєте ви...

А засинаючи, чуєте, як дружина уві сні кличе благально:

— Чумко, чумко, чумочко! Швидше, швидше, швидше!

Так росте у вас ваш улюблений і чистопорідний Джек.

Він росте, а ви витираєте.

Витираєте й водите Джека гуляти.

Щоб не часто витирати, частіше треба водити гуляти, а як не часто водити гуляти, тоді часто треба витирати.

Водити гуляти малесенького чистопорідного песика з п'ятого-шостого поверху разів по п'ять-шість на день — дуже приємне спортивно-гімнастичне заняття.

Зразу так-таки ви беретеся і вчити Джека різних потрібних мисливських штук: іти за ногою, приносити поноску, шукати заховану якусь річ і т. ін.

Особливо приємно вивчити собачку знаходити ваші нічні пантофлі.

Чистої породи песик за 2 — 3 дні збагне цю науку, а вже за 2 — 3 тижні біля вашого ліжка лежатимуть усі пантофлі вашої родини й усіх сусідів, що живуть у спільній з вами хаті.

Веселі часи настають, коли в песика зубки починають прорізатися.

Тоді одного чудового ранку ви прокидаєтесь, бо сильно скаривчить собачка і сильно кричить дружина Люда:

— Модельні! Боже мій! Єдині модельні черевники!

— В чім річ? — запитуєте ви.

— Поїв модельні черевик-ки!

— Хто поїв модельні черевик-ки?

— Ваш Джек поїв модельні черевик-ки!

Тижнів на два ви переходите з дружиною на “ви”...

А ще за кілька часу з поважною вашою тещею припиняються всякі зносини і на “ти”, і на “ви”, бо од її улюблених нічних шльопанців залишилися дві недогризені стельки.

Але то нічого, ви все рівно Джека любите, він уже носить поноску, він шукає речі, і ви самі бачили його першу стойку на сусідчину у дворі рябеньку курку.

Ви ще й “піль” йому не сказали, а вже в роті в нього весь курчин хвіст, а курка сидить зверху на хліві й одчайдушно всіх запитує:

— Куд-а-ку-да? Куд-а-ку-да-ку-да?!

Траплятимуться і такі випадки: ви прийдете додому, а з вами не балакає навіть Юрко, ваш коханий синочок.

— Що таке? — запитаєте ви.

Мовчання. Напружена тиша. Тільки все семейство суворо якось дихає.

— Юрасику, що трапи-лось?

— Джек вісім котлет із’їв.

А як перед Великоднем така в родині буде ситуація, то почуєте:

— Од поросятка тільки хвостик залишився!

— З шийки, значить, почав? — проказуєте ви. А що ви більше скажете?

І так до перших роковин з дня уродин вашого хорошого песика.

Потім непогано віддати песика для науки досвідченому егереві.

Егер — це людина, що вчить чистопорідних мисливських собак. І зробить із вашого Джека одного в світі:

Спроваджування родин
Прогульки до Старого Краю
Найкраще й найдешевше
через

FOUR SEASONS TRAVEL

109 Bloor St. W., Toronto 5
Tel.: WA 3-9484, WA 3-9715

Але з єгером ви вже самі майте справу.

Одно скажу: доки ваш собачка в єгеря, ви ходите в старому костюмі і в старих черевиках, а ваша дружина ніколи не придбає собі модельних черевиків.

І ви прекрасно знатимете, почім тепер вівсяна крупа і пшоно і що ваш Джек за один місяць з'їдає мінімум четверик коней.

І от, нарешті, Джек готовий.

Перше із ним самостійне ваше поле на бекасів.

— Стойка!

— Піль!

Джек кидається, і з-під нього вискакує... здоровенна жаба.

А повернувшись колись із полювання, ви розповідаєте своїм приятелям:

— Посилаю Джека: "По-біжи пошукай, чи нема на тім полі бекасів". Джек побіг, метнувся сюди-туди по болоту, бігав, нюхав, прибігає, висолопивши язика.

— Що, — питаю, — нема?

— Нема! — каже.

А бекасів, братчики, треба смажити, не розчиняючи їх, а з потрухами, з уздром.

Ах, яка це смачна, благородна, ніжна дичина!

ЧИ ЖІНКИ МАЮТЬ ВІДВІДУВАТИ В БЮРО СВОЇХ ЧОЛОВІКІВ?

Матримоніальний дорадник проф. Джеймс Пітерсон з Півд. Каролінського університету каже, що жінка повинна відвідувати свого чоловіка, щоб краще розуміти його проблеми.

Натомість американський хронікар Гол Боил заявляє, що він поробив би рецензієстами по бюрох всіх емеритованих футбольних воротарів. Їх завдання було б тільки одне: Як лиш появиться на сходах жінка котрогось з урядовців, схопити її негайно і силою пхнути надолину.

Чоловіки звикли розказувати своїм жінкам, як то вони гарують весь день. Директор це тиран, а бюро — справжня тюрма. Співтовариші праці це самі лінтяї, тільки він один тягне всю роботу. І ось, увявть собі, стає ненадійно на порозі дружина й бачить таку сцену: Її чоловічок задер ноги на бюрко і регоче до якоїсь секретарки... Відвідини дружини в такому випадку бувають короткі і холодні.

А ввечері дружиночка: "Ти ж вже там запрацьовуєшся, я бачила. А в мене ж весь день хвилиночки немає, щоб сісти!..."

Словом, неприємна ситуація! Краще отже дружині не йти до чоловіка і не ризикувати подружною гармонією. Коли ж вже йде, хай попередить телефоном.

П. А. Ковшуля

СИРОВИННА БАЗА ЧОРНОЇ ІНДУСТРІЇ В УКРАЇНІ

(Продовження)

За останні роки для зниження втрат багатих руд на більшості рудників споруджено ряд центральних та польових збагачувальних фабрик. Польові збагачувальні фабрики повинні були займатись в основному переробкою старих відвалів, що нагромадились біля шахт, з тим, щоб виділити з них кондиційний матеріал шляхом застосування найпростіших методів збагачення.

Центральні рудничі збагачувальні фабрики, застосовуючи прості схеми збагачення, переробляють ту збіднену руду, яка видобувається з шахт тепер.

Збагачення збіднених руд є дуже важливим завданням Криворіжжя, над розв'язанням якого тепер працює Інститут "Механобрчормет".

Уже декілька років тому в Кривбасі побудовано Південний гірничозбагачувальний комбінат — потужне підприємство, яке видобуває і збагачує бідні легкозбагачувані (магнетитові) руди. Передбачено побудувати ще декілька підприємств такого типу і великої потужності, які будуть працювати на базі родовищ магнетитових кварцитів.

Будівництво цих підприємств викликається тим, що і далі Кривбас буде основним джере-

лом постачання залізних руд для металургії України. Через це в наступні 15 — 20 років видобуток руди в цьому басейні повинен зрости більше як у два рази — понад 90 млн. тонн за рік. Оскільки значного приросту території родовищ з багатими рудами в Кривбасі за наявними геологічними даними не передбачається, а також тому, що такого великого збільшення видобутку руди за рахунок інтенсивнішої розробки наявних покладів багатих руд одержати не можна, враховуючи і те, що вже тепер по ряду рудників щорічне заглиблення перевищує 20 м і етаж висотою 60 — 70 м, на підготовку якого потрібно більше 2 років, виробляється за 2,5 — 3 роки, — збільшення видобутку руди повинно йти шляхом збагачення кварцитів. В експлуатацію необхідно ввести додаткові рудні площі, насамперед розвідані родовища легкозбагачуваних магнетитових кварцитів, а в дальшому, після належної підготовки і проведення дослідів, — також окисні відмінності бідних залізних руд, тобто величезну масу залізистих кварцитів, у яких залягають поклади багатих руд.

Намічене велике зростання видобутку руди в басейні (за найближчі 15 — 20 років у 3

рази більше, ніж за всі минулі 75 років) має бути здійснене шляхом реконструкції деяких шахт, для підземного видобування багатих руд, а також будівництва декількох гірничозбагачувальних комбінатів.

Передбачається будівництво ряду нових шахт на глибину до 1200 м на рудниках ім. Орджонікідзе, ім. Р. Люксембург, ім. Фрунзе, ім. Кірова, ім. Дзержинського та ін., загальною глибиною близько 20 км. Будуть побудовані також гірничозбагачувальні комбінати.

Коротко зупинимось на питанні про забезпеченість підприємств діючих, запроєктованих і тих, що вже будуються, запасами руди.

Багаті залізні руди в основному представлені їх гематитовими відмінностями. Вміст заліза в них становить 46 — 68%. Розвідані запаси цієї групи руд на сьогодні становлять приблизно 1500 млн. тонн при глибині розвіданості до 1000 м. Як бачимо, діючі та намічені до будівництва рудодобувні підприємства, що базуються на родовищах багатих руд, забезпечені наявними запасами на найближчі 25 — 30 років.

Враховуючи, що кожного року надра Кривбасу розвідуються на 100 м глибше, а кожний метр глибини дає приріст запасів приблизно 1 млн. т., можна сподіватись, що розвідані запаси за найближчих 10 років додатково збільшаться на 1000 млн. т. Такі запаси дають можливість забезпечити роботу діючих та запланованих до будівництва великих гірничих підприємств на тривалий час.

Легкозбагачувані залізисті

кварцити представлені в басейні магнетитовими та силікатно-магнетитовими відмінностями з вмістом в них заліза від 34 до 39%. Запаси цієї групи кварцитів становлять понад 6,5 млрд. т., якщо брати граничну глибину відкритих робіт за 250 — 300 метрів.

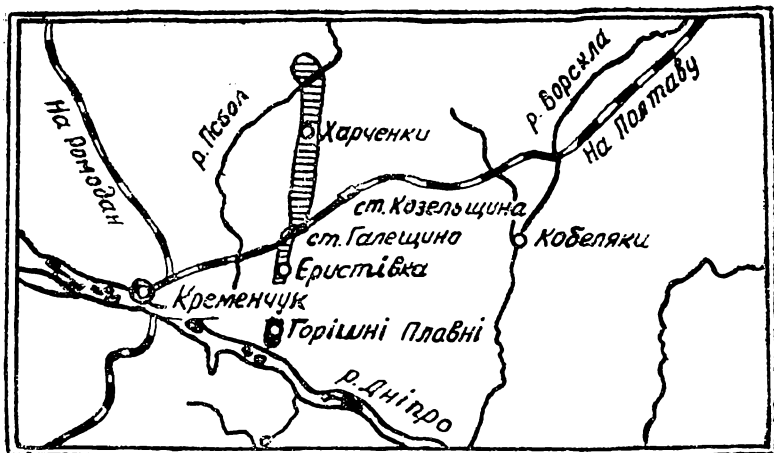
Таким чином, можна вважати, що діючий Південний гірничозбагачувальний комбінат, будовані та запроєктовані до будівництва ГЗК повністю забезпечені розвіданими запасами легкозбагачуваних руд.

Важкозбагачувані (окисні) залізисті кварцити представлені гематито-мартитовими та магнетито-мартитовими породами з вмістом заліза за нижньої межею кондиції до 32 — 35%. Вони є основним типом залізистих порід Криворіжжя і поширені по всій території як в межах гірничих відводів діючих рудників, так і поза ними.

Як уже згадувалось, спеціальної розвідки цих покладів не провадилось, але наявні дані про їх розповсюдження площі та на глибину свідчать, що запаси цих порід дають майже необмежені можливості для розширення відкритого та підземного видобутку цього виду рудної сировини, бо приблизні запаси її становлять десятки мільярдів тонн.

2. Кременчугське (Галещинське) родовище

На території України виявлені, а частина з них розвідані, більш або менш значні залізрудні родовища типу криворізьких. Декілька з них мають поклади багатих руд, які не потребують збагачення для до-

Кременчуцька магнітна аномалія

менної переробки, в інших родовищах залягають поклади легкозбагачуваних або важкозбагачуваних окислених залізистих кварцитів.

До перспективних нових родовищ, де в найближчий час можна розгорнути будівництво рудодобувних підприємств, слід віднести, насамперед, район Кременчуцької магнітної аномалії.

Протяжність цього родовища — понад 40 км. Починається воно за 2 км на північ від станції Галещина Південної залізниці. За умовами та характером залягання воно аналогічне криворізьким родовищам. Складається воно з ряду окремих рудних тіл, розміщених у залізистих кварцитах.

Рудні поклади, що мають субмеридіональне простягання круто падають на захід під кутом 70 — 80°. На цьому родовищі

виявлено декілька десятків покладів багатих руд.

Основні поклади мають плястоподібну форму. Простежуються вони на глибині до 800 м. Потужність найбільших рудних тіл — 30 м. Сумарна площа рудних покладів з глибиною інколи досягає 100 тис. м².

Рудні тіла перекрыті горизонтально залягаючими осадовими породами потужністю від 100 до 200 м, що утруднює відкриття розробку багатих руд.

Найбільше розповсюджені в цьому родовищі мартитові та гідрогематито-мартитові руди, зустрічаються також руди гідрогематитові та карбонатно-мартитові. Вміст заліза в багатих рудах — від 52% до 64%, а в середньому становить — 58,5%, вміст кремнезему — від 2,35% до 23,4%, а в середньому — 12,8%, сірки — в середньому 0,02%, фосфору — 0,04%.

Ускладнює розкриття та експлуатацію родовища те, що над рудними покладами є значні водоносні горизонти з великим напором, що вимагає проведення досить великих робіт по осушенню, в зв'язку з чим тут затримується будівництво рудника.

Запаси багатих руд по всіх категоріях обчислюються в 218 млн. т.; запаси бідних руд, які потребують збагачення, обчислюються досить значною цифрою — близько 1,5 млрд. т. Середній вміст заліза в рудах — до 48%, кремнезему — до 27%, фосфору — 0,034%, сірки — 0,017%.

На території родовища — значні запаси окислених залізистих кварцитів, які є вміщуваними породами для покладів багатих руд. Середній вміст заліза в цих породах становить 36,5%, а загальні обчислені запаси понад 775 млн. тонн.

3. Горішньо-Плавнінське родовище

Це родовище легкозбагачуваних магнетитових бідних руд розташоване в 30 км від Кременчука і в 3 км від р. Дніпра. В геологічному відношенні родовище подібне до криворізьких. Складене воно із залізистих кварцитів та сланців, які смугою близько 3 км довжини простягнулися в меридіональному напрямі. Потужність покладів залізистих кварцитів — від 80 до 200 м. Залізисті породи перекриті товщею наносів від 2 до 35 м (в середньому 20 м). Основна маса рудної товщі складена з амфіболомагнетитових та залізослюдково-магнетитових кварцитів, у верхній своїй частині окислених

на глибину до 35 м. Вміст заліза в рудах — від 30 до 40%, а в середньому — 35%; вміст сірки — 0,01 — 0,022%, фосфору — 0,025 — 0,034%.

Дослідження руд показало, що вони добре збагачуються за методом магнітної сепарації.

Умови залягання дають можливість організувати відкриту розробку руд цього родовища.

Розвідані запаси руди промислових категорій до граничної глибини відкритих робіт (250 м) становлять понад 617 млн. т. Перспективні запаси кондиційних руд до глибини 500 м перевищують 600 млн. т. Облічені запаси некондиційних руд з вмістом заліза в середньому 21% становлять понад 1200 млн. тонн.

На базі розвіданих запасів руд Горішньо-Плавнінського родовища запроєктоване будівництво, яке має розпочатись у найближчий час, Дніпровського гірничозбагачувального комбінату потужністю в 9 млн. тонн сирової руди та 5 млн. т. концентрату за рік.

Вигідне розташування родовища майбутнього комбінату, близько Дніпра, дає можливість транспортувати руду дешевим водним шляхом придніпровським заводам (Дніпропетровськ, Дніпродзержинськ, Запоріжжя), а в разі потреби — і на зовнішній ринок.

4. Єристовське родовище

Поблизу від Горішньо-Плавнінського, за 5 км на північ від нього, розташоване Єристовське родовище легкозбагачуваних руд.

Залізовміщуючі породи родовища простягнулися в меридіональному напрямі смугою до

ДУЖЕ ШВИДКО
можуть одержати

ПОСИЛКУ З ОДЯГОМ

ВАШІ РІДНІ В УКРАЇНІ

якщо вишлете її з Англії

ЗА ПОСЕРЕДНИЦТВОМ "МИ І СВІТ"

Наші посилки, вислані через українську висилкову фірму
ЧУМАК і С-КА в Лондоні, доходять в Україну вже за три тижні.

Наші ціни найнижчі,
обслуга найкраща,
доставка гарантована

На добавок, — заробіток з посилки залишається
в українських руках та служить пропаганді
української культури.

З 1 січня впроваджено знижені оплати на люксові речі.

Отже,

**ЯКЩО ШЛЕТЕ ПОСИЛКИ РІДНИМ, ТО РОБІТЬ
ЦЕ ОBOB'ЯЗКОВО ЧЕРЕЗ "МИ І СВІТ", БО ДОХІД
З НИХ ПРИЗНАЧЕНИЙ НА ПОКРАЩАННЯ ВАШОГО
ЖУРНАЛУ ТА НА РОЗБУДОВУ ПЕРШОЇ УКРАЇН-
СЬКОЇ КАРТИННОЇ ГАЛЕРІЇ.**

На бажання, всилаємо каталог товарів і цінник.

4 км завдовжки. Потужність їх — від 140 до 240 м. Кварцити представлені в ньому в основному магнетитовими відмінностями. Поклади перекрито наносами у вигляді пісків та глин потужністю до 50 — 75 м, що дає можливість організувати відкриту розробку родовища. Вміст заліза в рудах можна прийняти в середньому за 35%. Можливі запаси родовища поки що можна вважати за 350 — 400 млн. тонн.

У дальшому це родовище може бути базою для будівництва окремого гірничозбагачувального комбінату значної потужності, або ж його руду можна буде використати на запроєктованому комбінаті.

5. Правобережний залізорудний район

Цей залізорудний район є продовженням Криворізького басейну у північному напрямі. В смугі завдовжки до 75 км в цьому районі є ряд родовищ бідних руд. Найбільш важливими з них є: Жовтянське, Попельнастівське, Артемівське, Західно-Зеленорічанське, Ленінське, Миколаївське та Позоватське.

Попельнастівське родовище розташоване за 25 км на північ від станції П'ятихатки. Рудний його горизонт розчленований на декілька самостійних рудних зон. Поклади мають пластоподібну форму з майже меридіональним простяганням, з падінням на захід під кутом 70 — 90°. Довжина рудних тіл — від 200 до 600 м. Потужність — до 10 м.

Поклади складені в основному з мартитозалізнослюдкових руд. Вміст заліза — 46 — 68%,

в середньому — 58%, кремнезему — 12%, сірки і фосфору — не більше 0,06%.

Запаси багатих залізних руд цього родовища становлять 12 млн. тонн, з яких понад 5 млн. тонн можуть бути віднесені до високоякісних мартенівських руд.

Рудні поклади перекриті пісками та глинами третинного та четвертинного віку, потужність яких становить 50 — 70 м. Вміщуючі породи покладів багатих руд Попельнастівського родовища — в основному залізисті кварцити гематитових відмінностей, є важкозбагачуваними, а тому великого інтересу для металургійної промисловості в даний час не становлять. Запаси їх перевищують 400 млн. тонн, середній вміст заліза — 36%.

Інші родовища Правобережного району складені з легкозбагачуваних магнетитових кварцитів, середній вміст заліза в яких становить 35 — 36%. Залягають вони переважно у вигляді крутоспадаючих пляс-тів потужністю від 50 до 100 м при товщині наносів над ними від 20 до 60 м, що дозволяє розробляти їх відкритим способом. Запаси магнетитових кварцитів цих родовищ, облічених на глибину до 200 — 250 м, перевищують 400 млн. тонн.

Певний інтерес у даний час становить група близьких одне до одного родовищ: Жовтянського з запасами близько 200 млн. тонн, Артемівського, Західно-Зеленорічанського та Ленінського. Загальні запаси руд цієї групи родовищ становлять близько 360 млн. тонн.

(Далі буде)

КАХІВСЬКЕ МОРЕ – КРИВИЙ РІГ

Ще зовсім недавно мало хто знав про існування села Мар'їнського, що розкинулося на березі Кахівського моря. Та й море це, створене руками людини, з'явилося на географічній карті України всього лише три роки тому.

Коли широка гребля поблизу Кахівської гідроелектростанції перегородила русло Дніпра, він почав розливатись і утворив штучне водоймище, яке й дістало назву Кахівського моря. Довжина його — більш як 220 кілометрів, ширина в окремих місцях досягає 30 — 35.

Нове море України — велетенська кладова "білого вугілля", що приводить у рух турбіни потужної гідроелектростанції. Це одне з найбільших штучних водоймищ, де зосереджено близько 20 мільярдів кубометрів води.

Введення в експлуатацію Кахівської ГЕС за короткий час істотно змінило обличчя Дніпра в його пониззі. Підприємства одержали дешеву електроенергію, а море створило чудові передумови для спорудження зрошувальних і обводнювальних систем. Це перетворює посушливі південні степи на зону високих урожаїв, відкривши можливість значно розширити площу садів та виноградників.

Народження моря викликало до життя не лише кілька зрошувальних та обводнювальних систем. Розгорнулось і спорудження каналу Кахівське море

— Кривий Ріг. І починається ця нова водна артерія поблизу Мар'їнського.

Необхідність будівництва каналу продиктована бурхливим розвитком Криворізького залізничного басейну. Якщо поглянути на карту України, знайти на ній Кривий Ріг і почати від нього мислення подорож у бік Пятихаток, повз усі рудникові селища, — неважко помітити, що в багатьох місцях Кривбас перетнутий Саксаганню — притокою Інгульця. Однак у жаркі літні місяці вона стає мілководною і ніякою мірою не може задовольнити потребу промислових підприємств Кривбасу у воді.

Розвиток басейну здійснюється за рахунок будівництва великих гірничозбагачувальних комбінатів, що мають випускати агломерат з бідних на залізо кварцитів. невичерпні запаси яких у Криворіжжі виходять на поверхню землі.

Процес збагачення кварцитів зв'язаний з витрачанням значної кількості води. Наприклад, споруджуваному нині Новокриворізькому комбінату потрібно десять тисяч кубометрів її на годину, що дорівнює припливу води в такій ріці, як Інгулець. А в Кривому Розі, як відомо, незабаром стануть до ладу п'ять нових гірничозбагачувальних комбінатів.

Недавно на Саксагані було збудовано каскад водоймищ. Перше з них, найбільше, — це Макортівське, поблизу села Ан-

дріївки Софійського району. Завдовжки сорок і завширшки три-чотири кілометри, воно вміщує 258 мільйонів кубометрів води. Друге водоймище, Кресівське, вміщує 157 мільйонів кубометрів води, а третє, Держинське, — 22 мільйони кубометрів.

Спорудження каскаду водоймищ на певний час якоюсь мірою задовольнило потребу підприємств Кривбасу у воді. Проте з пуском гірничозбагачувальних комбінатів попит на неї зростає в чотири, а в 1970 році — в шість разів. Що ж робити?

Відповідь дали інженери: вони запропонували підвести Дніпро до Кривого Рога й збудувати з цією метою канал. Канал дасть змогу не тільки повністю розв'язати проблему води, таку важливу для Кривого Рога, а й зросить 20 тисяч гектарів земель Криворізького та Апостолівського районів Дніпропетровської області. На цих землях намічено вирощувати сади й виноградники, овочеві культури.

Канал Кахівське море — Кривий Ріг — велика інженерна споруда. Улітку ним подаватиметься тридцять, а взимку — двадцять кубометрів води за секунду.

Щоб збудувати нову водну артерію, доведеться виїняти й перемістити 10 мільйонів кубометрів землі, укласти 300 тисяч кубометрів бетону й залізобетону, прокласти 10 кілометрів труб водопровідної розвідної сітки, 60 кілометрів шляхів, 55 кілометрів ліній електропередач, спорудити три насосні станції (дві з них піднімати-

муть у каналі воду на 80 метрів вище рівня Кахівського моря). З цією метою буде створено земляну греблю з бетонним водоскидом, а також кілька переїздів, пішохідних та залізничних мостів, введено в дію 50 тисяч квадратних метрів житла, чимало культурно-побутових закладів.

Протягнеться канал більш як на 40 кілометрів. Взявши початок поблизу Мар'їнського, він повертає в бік села Ленінського Апостолівського району, обминувши його, виходить до міста Апостолового, а далі прямує до станції Радущна, де створюється Південне водоймище місткістю 60 мільйонів кубометрів. Звідси дві насосно-фільтрувальні станції по розвідних каналах і трубопроводах подаватимуть воду Кахівського моря на збагачувальні комбінати, а також інші промислові підприємства Кривбасу.

Першу чергу каналу — як повідомляє радянська преса — буде введено в дію в цьому ро-

ІВАН ПАВИЧ

поручає

**смачні ковбаси, шинки
й вудженни**

809 Queen St. W.

Toronto, Ont. — EM 4-0658

ці. Розроблено вже проєкт другої черги, що перетворить канал на зручну водну транспортну магістраль і дасть змогу використати її для доставки криворізької залізної руди на металургійні підприємства Дніпродзержинська, Дніпропетровська, Запоріжжя, Жданова.

Щоб судна з Кахівського моря могли потрапити в канал, їх підніматимуть на висоту 80 метрів спеціальним суднопід-

йомником. Останній складається зі стометрової залізобетонної башти, в якій влаштовано наповнене водою металеве ложе завширшки вісімнадцять і завдовжки сто двадцять метрів. Воно підвішене металевими ливнами до підйомних механізмів у куполі башти. Судна, що входитимуть у це ложе, підніматимуться до залізобетонної естакади, наповненої водою і з'єднаної з каналом.

РІДКІСНІ КНИЖКИ

що їх можна набути в Редакції "Ми і Світ"

Дерев'яні церкви в Україні, альбомик з ілюстраціями	— 1.00
О. Грищенко: "Україна моїх блакитних днів"	— — — 2.50
Польсько-український словник, т. 1	— — — 3.25
Українсько-російський словник, т. 2	— — — 4.25
Остап Вишня: Мисливські усмішки, люкс. ілюстр. вид.	3.25
Т. Шевченко — художник, кол. ілюстр. альбом	— — — 1.50
Жюль Верн: П'ятнадцятилітній капітан	— — — 2.00
Київ, багатоілюстрований путівник-довідник	— — — 2.00
Л. О. Маслов: Кулінарія (кухарська книжка)	— — — 2.00
Лікувальне харчування вдома (кухов. книжка для хворих)	1.50
Гі де Мопассан: Наше серце	— — — — — 1.50
Гі де Мопассан: П'єр і Жан	— — — — — 1.00
Іван Овечко: І сталося чудо	
Ти був чужий (репортажі з Бразилії)	— — 1.50
Українські народні ліричні пісні, співаник з нотами	— 2.50
М. Точило: Бомби на весело, гум. фейлетони	— — — 1.00
Визначні місця України, історія та фотографії, 720 стор.	5.00
Джек Лондон: Діти морозу	— — — — — 1.25
Для умілих рук, взори для випилювання, технічного моделювання, випалювання	— — — — — 3.00

Зауваження: В усі подані ціни врахована також оплата пересилки. Деякі з цих видань є київські, але є вони або чисто фаховими, або певна доза пропаганди є рівноважена іншими вартостями. Висилаємо ці книжки тільки поодинокі, отже не очікуємо на них замовлень від книгарень і кольпортерів. Кількість дуже обмежена.

ВАШЕ СЕРЦЕ

Цей 270-грамовий м'якуш, менш-більш завбільшки в кулака, непокоїть лікарів вже тридцять століть. Для всіх інших людей є він предметом, якому присвячується більше уваги, як усім частинам людського організму разом взятим.

Мабуть, вже перша людина спостерегла, що в її грудях безупинно щось товчеться. Вона й стала також прапредком всіх хворих на серце і всіх кардіологів.

Кілька тисячоліть лікарі обстукували серце, але ніхто з них не зміг сказати про нього щось певне. Це зробив щойно Гарвей і тому то сьогодні його портрети прикрашають кабінети серцевих спеціалістів.

Гарвей жив в Англії в той час, коли стинали голови королям і коли шию лікарів закривали високі коронкові коміри, які їх вирізняли поміж людьми. У Франції володів тоді король Людовик XIII.

Гарвей відкрив циркуляцію крові і з'ясував справжню роль серця. До нього в медицині висувалось найдивовижніші теорії. Казали, наприклад, що артерії наповнені тільки повітрям, що центром циркуляції є печінка і що серце є тільки звичайною повітряною помпою. Коли ж Гарвей вивчив справжню роль серця, то це викликало революцію, подібну до тієї, яку спричинив Коперник заявою, що Сонце є центром планетної системи. Наступна наука вже не

багато могла додати до того, що сказав про серце Гарвей.

Кожного дня ця відкрита Гарвеєм машина виконує 86.400 ударів. На рік це дає суму 31,528.500 товчків. Отже коли ми народжуємось, то наше серце є призначене на те, щоб виконати між 2,5 — 4 мільярдів ударів. Не кожний дістає при народженню чека на глибоку старість. Моцарт, якого серце билось двічі швидше нормально, жив також двічі коротше, як пересічно живуть люди.

Це саме можна сказати теж про боксерів, що їх серця виконують під час трихвилинної рунди стільки ударів, які кожний інший людині вистачає на 9 хвилин життя. Це не значить, що всі спорти вкорочують вік серцю. Практиковані умірковано, при одночасному достатньому відживленні, вони навіть загартовують серце і продовжують життя.

Найбільш виснажливими для серця є нервові стрясення. Коли якомусь серцю дано виконати три мільярди ударів, що є однозначне з прожиттям 70 років, — то цей час життя постійно вкорочують всі важкі переживання: війни, нещасливі випадки, надмірні зворушення тощо. Отже слід дуже щадити ці удари. Якщо в наслідок гарячки, спричиненої недугою (84 — 100 ударів на хвилину), надто обильного їдженя, перебування в надто гарячій кімнаті (85 ударів на хвилину), емоцій

(110 ударів), споживання побуджуючих середників (90 ударів), серце виконає впродовж року 45 мільйонів ударів річно, замість звичайних 31 мільйонів, то ваше життя вкоротилось на 6 місяців.

Надто грубі люди також вкорочують собі життя. Коли людина висока на 1,70 метра важить 90 — 100 кілограмів, то вона зуживає стільки сили, як той, хто носив би з собою постійно 16 — 20 кілограмовий тягар. Така 90-кілова людина кожного року зуживатиме 15 місяців свого серця, а стокілова — 18 місяців.

Переливаючи впродовж одного дня 7.000 літрів крові, серце виконує таку працю, якою можна піднести тягар 29 тонн на висоту одного метра. Серце старенької людини виконало впродовж її життя працю, що нею можна б 150-тонновий тягар винести на найвищу гору Європи — Монблянк.

Наше серце весь час зайняте тільки одною роботою, щоб систематично розливати 5 кілограмів нашої крові по жилах і жилках, які всі разом мають в дорослої людини довжину — 150.000 кілометрів.

Про те, що серцеві недуги не є наслідком самого тільки фізичного перепрацювання свідчить статистика, переведена у Франції. Серед сконтованих 23.000 жертв серцевих недуг в 1957 році було там 70% людей, які належали до вільних професій, 17% робітників і тільки 13% селян. Отже найбільше виснажують серце нервові страшення.

Не сприяє також здоров'ю серця добробут. Відомо, що атеросклероза спричинює 30 — 40% серцевих смертностей. Ця недуга найбільш поширена в ЗДА, Скандинавії й Новій Зеландії. Натомість вона настільки незначна в СССР, що там навіть не займаються нею докладніше під час медичних студій. Найгірше є те, що лікарі не знайшли ще досі способу діагностики атеросклерозу. Ще годину перед смертю хворі цією недугою мають нормальний серцевий ритм. Досі медицина обмежується тільки на статистиці.

Виявляється, що ця недуга маловідома в Греції та Південній Італії, де люди вживають як омасту свіжу оливу. Майже зовсім нема її поміж японськими рибалками, що користуються самим тільки риб'ячим жиром. Виходило б отже, що головну роль відіграє тут якість споживаних жирів. Жири звіринного походження є шкідливі (сало, масло, сметана).

Але справа не тільки в жирах. Дуже важливими є також дієтичні прикмети організму. Не добре є, отже, мати в родині надто багато хворих на серце.

Та, зрештою, серце кожного з нас — це містерія. Один з'їдає по фунтові масла денно, процент холестеролу в нього вищий нормального, а все таки він доживає глибокої старости. Інший притримується строгої дієти і вмирає замолоду.

Але вчені на те й є, щоб дошукувались причини: Одні кажуть, що гамір великого міста побільшує число серцево-хворих, інші — що сидячий спосіб

життя (телевізія, авто), ще інші — що надто обильне куріння, пиття алкоголю тощо. Майже всі лікарі погоджуються в тому, що людина, яка не п'є, не курить, не доїдає та часто перебуває на свіжому повітрі, — та-

ка людина має найбільше шансів не вмерти від серцевої недуги.

Та хіба ж вмирається тільки на серцеву недугу?

М. Г.

СЕРЦЕ СТАВИТЬ ВАМ 16 ПИТАНЬ

1. Чи порадно їсти багато солі? — По сороківці краще обмежувати кількість солі. бо її надмір сприяє всім серцевим ускладненням. Сіль робить твердими серцеві судини і спричинює надмір води в організмі. Вона побільшує також артеріальне тиснення.

2. Яку ярину й коріння мають їсти хворі на серце? — Цибуля є доброю проти гіпертонії й атеросклерозу. Прочищуючи кров, вона зараджує тромбозі й інфарктові міокарда. Також сирій часник є засобом проти гіпертонії, що розкладає нагромадження вапна в крові. Врешті цитрина, яка прочищує кров і не допускає до її згущення, та морква, що її каротина, перероблена печінкою на вітаміни "А", допомагає фабрикувати недостатні червоні тільця крові.

3. Які спорти заборонені по сороківці? — Теніс, альпінізм, бокс і підводне полювання не дораджуються людям, що закінчили сороковий рік життя. Плавання заборонене атеросклеротикам з огляду на тиснення, яке чинить вода. Дораджується такі спорти: рибальство, полювання, хід, гольф, веслування.

4. Чи слід людям хворим на серце раніше покидати працю? — Статистика виявляє, що най-

більше робітників умирає першого року по залишенні праці. У багатьох це спричинює почуття порожнечі, нудьгування. Організм, позбавлений нагло фізичної і моральної активності, завмирає. Отже праця допомагає зберігати оптимізм і здоров'я.

5. Чи серцеві недуги є дідичними? — Самі вони не є. Але батьки атеросклеротики й хворі на грудну ангіну дають дітям більш крихкі й маловідпорні тканини, отже роблять їх "предиспонованими" до серцевих недуг.

6. З якого часу слід уважати на серце? — Звичайно, що з молодости. Хворі на гіпертонію повинні регулярно відвідувати лікаря. Обов'язково слід піддаватися докладним оглядинам кардіолога коротко перед п'ятдесяткою і другим раз у віці біля 55 років. Кому минуло 60 років і він не мав до того часу ніяких серцевих забурень, той має

EUROPEAN MARKET

Петра Гавришкевича
3075 Dundas St. West
Toronto, Ont. Tel.: RO 2-5967
Достава до домів.

дані жити з своїм серцем 80 і 100 років.

7. По чому пізнається серцеві недуги? - Биття серця, задишка, почуття тиснення, важкий віддих, враження, що дуситеся. Також затерпання і втрата чутливості в пальцях лівої руки та в ухові, синіння пальців, губ, носа, — це все позначки серцевих вад.

8. Скільки курити цигарок? — Щоб не мати клопотів з серцем, по сороківці можна курити найбільше 15 цигарок деенно, бо нікотина спричиняє швидкий ритм серця. Чоловік, що викурює щоденно пачку чи більше цигарок, є наче той, хто постійно живе на висоті 2.500 метрів. З 15 цигарками він рівняється тому, хто живе на висоті 1.500 метрів. Найкраще курити 6 — 8 цигарок. Це так, наче висота 700 метрів.

9. Які харчі побільшують кількість холестеролу? — Свинина, бідженіни, креми, сиси, масло, крохмалі, хліб, сири, солодоші, оливки, горіхи, деякі олії. Всього цього треба уникати, якщо кількість холестеролу вища нормальної.

10. Яких жирів уживати хворим на серце? — Передусім олії в сирому стані. Лікарі поручають олію з кукурудзи, з сої, горіхову, та передусім соняшникову.

11. Хто частіше хворіє на серце — чоловіки, чи жінки? — Ще тому 20 років серцеві недуги були в більшості привілеєм чоловіків. Майже виключно чоловічим був інфаркт серця. Щойно кілька років тому появився він і серед жінок. Тепер ангіна

серця й гіпертонія є однаково поширені серед чоловіків і серед жінок, бо жінки так само працюють і провадять таке ж нервово життя, як і чоловіки.

12. Які змучення є шкідливішими? — За виїмком інфаркту міокарда й грудної ангіни немає чого боятися фізичного труду. Пропорція серцево хворих є меншою серед робітників і селян. Натомість нервово змучення є найнебезпечнішим у всіх випадках.

13. Чи хворий на серце може їхати літаком? — Так, але літак мусить бути добре забезпечений перед тисненням — отже комфортний. Слід також уникати надто довгих подорожей.

14. Чи шкодить гамір? — Лікарі відраджують по сороківці людям хворим користуватись вранці будильником, бо він завжди спричиняє легкий нервовий шок. Не слід надто голосно й постійно накручувати радіо, не слід мати телефон надто близько ліжка і т. д.

15. Чи шкодить серцеві дисгармонія в родині? — Поденервування впродовж тільки двох хвилин є більш виснажливе для серця, як біг на сто метрів.

16. Чи спосіб спання вказує на серцеву недугу? — В загальному серце не повинно терпіти, якщо спиться на лівому боці. Однак є доказане, що хворі на серце сплять добре тільки лежучи горілиць, в майже сидячій поставі.

При цій нагоді слід також додати, що для повної рівноваги організму треба що кожних 24 години провести 8 годин серед темряви. (т. т.).

М. Гуревич

ПІДКОРЕННЯ НЕЧУТНОГО

Про кішку, кажанів і телефонний дзвінок

У навколишній природі зустрічаються звуки, яких ми не чуємо. Свист вітру, гуркіт грому. рокіт морського прибою, поряд з чутними звуками, містять у собі також нечутні ультразвуки.

Людське вухо сприймає звукові коливання частотою не нижче 16 — 20 і не вище 16 — 20 тисяч за секунду. Дослідники виявили, що звичне для нас цокання годинника, шум авіаційного мотора, телефонний дзвінок також містять ультразвукові коливання. Під час сюрчання коників і цвіркунів виникають ультразвукові коливання частотою до 100 000 за секунду.

Відомо, що собака сприймає звуки частотою до 30 — 35 тисяч коливань на секунду. Це використовують у цирку дресувальники, подаючи собакам за допомогою спеціального свистка сигнали, що їх не чують глядачі. Коливання ультразвукової частоти сприймає також вухо кішки. В усьому світі люди підзивають кішку специфічним сполученням звуків "кс-кс", що містять у собі, як виявилось, поряд з чутними, також нечутні ультразвуки.

Деякі тварини можуть як утворювати, так і сприймати коливання ультразвукової частоти. Вчених давно цікавило, чо-

му кажани, що мають поганий зір, чудово орієнтуються в пільмі: не зачіпають гілок дерев чи телеграфних дротів, спритно ловлять комах. Ще 250 років тому намагався розібратися в цій таємниці природи італійський учений Спаланцані. Він встановив: навіть позбавлені зору, нюху, смаку і дотику, кажани, проте, добре орієнтуються в польоті. Але досить було затупити їм вуха, як вони починали безпорадно гасати в повітрі, наражаючись на різні предмети.

Так було доведено, що для визначення шляху свого польоту кажани користуються слухом. Проте таємниця не була ще розкрита до кінця.

Тепер з'ясовано, що кажани, літаючи, випромінюють гортанню імпульси ультразвукової частоти, які поширюються вузькими променями. Частота цих коливань становить 70 — 80 тисяч за секунду, а тривалість ультразвукового "крику" кажана — 0,1 — 0,2 секунди. Відбиваючись від предметів, що знаходяться на шляху польоту тварини, хвилі діють на її слуховий апарат, сигналізуючи таким чином про наявність перешкоди. Цікаво, що, чим ближча перешкода, тим частіше бувають імпульси коливань, а це допомагає кажанові орієнтуватися в просторі. Тут ми зустрічаємось із своєрідним "льокаційним механізмом". Викорис-

товуючи цей принцип, тепер пробують створити мініатюрний ультразвуковий локатор, що дасть змогу сліпим людям орієнтуватися серед навколишніх предметів. Відбиті від перешкод сигнали сприймаються за допомогою телефону. Користуючись таким апаратом, сліпі можуть виявляти перешкоди на відстані до 10 метрів.

Кристали-випромінювачі

Поширення вузькими променями — характерна особливість ультразвуків. Подібно до променів світла вони утворюють "тіні" від невеликих перешкод, можуть легко фокусуватися і т. ін. Для штучного одержання ультразвуків користуються спеціальними апаратами.

Сучасні ультразвукові генератори можуть давати коливання, інтенсивність яких відповідає силі вигуку мільйона чоловік, якби вони закричали одночасно. Існують два основних типи випромінювачів — механічні й електромеханічні. Перші — це різної конструкції свистки та сирени, де сильний струмінь повітря чи рідини, розбиваючись об гострий край пластини (у свистку) чи вирываючись із великою силою (в сирені) крізь отвір диска, що швидко обертається, створює ультразвукові коливання.

У біології частіше користуються електромеханічними генераторами. У п'єзоелектричних випромінювачів джерелом ультразвуку є кристали кварцу, турмаліну, сегнетової солі та ін. Якщо до граней цих прикласти перемінну електричну

напругу, то вони змінюють свої розміри, роблячи періодичні механічні коливання. Дія магнітострукуційних випромінювачів базується на тому, що деякі матеріали (сплави нікелю та заліза) під впливом перемінного поля значно змінюють свої розміри, стаючи джерелом ультразвуку.

Чому загинули риби?

Створенню й розвитку техніки генерації ультразвукових коливань сприяла ідея використання їх з метою локатії. Загибель у 1912 році океанського пароплава "Титаніка", що наскочив у тумані на кригу, а потім операції німецьких підводних човнів під час першої світової війни підвищили інтерес до розробки методів підводного "обмацування" моря. У 1915 — 1917 роках видатний французький фізик Поль Лянжевен досліджував можливість використання ультразвуку для виявлення підводних човнів. Робота вченого була оповита таємницею. З метою маскування поширювалися чутки, нібито Лянжевен шукає "промені смерті", а для більшої переконливості в басейн, де велася дослідження, пустили риб. Самі дослідники були здивовані, коли під дією пучка ультразвуків риб оглушило, а частина їх загинула. Виявилося, що внутрішні органи риб, які перебували в ультразвуковому полі, пошкоджені. Так уперше помічено біологічну дію ультразвукових коливань. Проте ці досліді тоді не привернули до себе належної уваги.

Тільки в 1927 році відновлено роботи по вивченню біологіч-

ної дії ультразвуку. Виявилось, що він особливо впливає на організм найпростіших і клітинні тварин. Параменції та інфузорії при достатній інтенсивності ультразвукових коливань швидко руйнувалися менш як за одну тисячну частку секунди. Багато уваги приділено вивченню впливу ультразвуку на бактерії, мікроби і віруси. Встановлено, що майже всі види мікроорганізмів руйнуються ультразвуковими коливаннями значної інтенсивності. Навіть туберкульозні палички та бацили сибірки, стійкі до більшості фізичних агентів, руйнуються ультразвуком. Світні бактерії в результаті "озвучання" втрачають здатність світитися.

За допомогою ультразвуку вдається добувати з рослинних і тваринних клітин ферменти, вітаміни й гормони. Оскільки цим способом можна не тільки руйнувати мікроорганізми, а й ослаблювати їх життєдіяльність, учені намагаються, діючи ультразвуком на хвороботворні мікроби та віруси, одержувати вакцини проти ряду захворювань.

Встановлено також, що "озвучання" насіння деяких злакових, олійних і бобових рослин стимулює їх ріст.

Звук... лікує

Останнім часом посилено розробляються питання лікувального застосування ультразвуку. З цією метою користуються частотами порядку 400 — 2400 тисяч коливань за секунду.

Під дією ультразвуку тканини організму, коливаючись з дуже великою частотою, попе-

ремінно стискаються і розтягуються. Завдяки цьому поліпшуються кровообіг і живлення клітин і тканин, підвищується проникність клітинних мембран, розм'якшується ущільнена сполучна тканина, стимулюються процеси обміну речовин.

Температура тканин у ділянці опромінення підвищується на кілька градусів, що збільшує приплив сюди крові. Ультразвукові коливання можуть проникати в тіло на глибину до 15 — 16 сантиметрів.

Хімічна дія ультразвуку значною мірою зв'язана з механічною і тепловою. Під впливом ультразвуку змінюється ступінь розроблення білкових частинок, розщеплюються деякі амінокислоти та інші речовини.

Доведено, що ультразвукові коливання впливають на тканини не тільки в зоні опромінення, але й у віддалених від цього місця частинах тіла. У цих реакціях організму важлива роль належить центральній нервовій системі.

Є вже багато відомостей про успішне застосування ультразвуку при різних захворюваннях: ішіасі та радикуліті, запальних захворюваннях м'яких тканин і суглобів, бронхіальній астмі, обморожуваннях, ушибах, переломах кісток і т. д.

Тепер виготовлено зуболікувальні ультразвукові бормашини. Вони дають змогу швидко і майже безболісно обробляти зуби.

Проте механізм лікувальної дії ультразвуку вивчено ще недостатньо, і тому досліді на тваринах мають дуже велике

**Найкращої якості
МОЛОЧНІ ПРОДУКТИ**

особливо знамениті
домашнього виробу сирники,
замовляйте в

M-C DAIRY CO. LTD.
212 Mavety St. — RO 6-6711

значення. Цікавими є дослідження по вивченню дії ультразвука на серцево-судинну систему, які проводяться в Інституті фізіології АН УРСР імені О. О. Богомольця. В експериментально - конструкторських майстернях Інституту створено ультразвуковий апарат, що успішно використовується для важливих досліджень у біології й медицині.

Останнім часом ультразвук все ширше застосовується для виявлення прихованих змін у внутрішніх органах. Коли через тканини проходить пучок ультразвукових коливань, вони частково вбираються, а частково відбиваються й заломлюються на межі різних тканин.

Різниця у провідності ультразвука, яка залежить від щільності, пружності, однорідності та інших властивостей тканини, використовується для діагностики за методом "звукобачення". Цим способом можна виявити, наприклад, пухлину у внутрішніх органах або встановити величину і форму мозкових шлуночків, не розтинаючи череп. Вловлюючи відлунювані ультразвукові сигнали, в тканинах виявляють не тільки металеві тіла (це можна зробити і за до-

могою рентгенівського проміння), а й частки дерева, скла тощо. Якщо ввести голівку ультразвукового приладу в шлунок, кишечник чи сечовий міхур, можна дослідити структуру їх слизових оболонок. Це має важливе значення для діагностики ряду захворювань.

Властивість ультразвукових коливань діяти вибірно на різні клітини й тканини відкриває перспективи їх застосування при лікуванні злоякісних пухлин. Існуючі дані дають підстави припустити, що ультразвук певної інтенсивності і частоти може вибірно руйнувати пухлинні клітини, мало пошкоджуючи при цьому здорові клітини навколишніх тканин.

Нечутні звуки використовують також для стерилізації харчових продуктів. Молоко під дією ультразвука стає одноріднішим і в ньому знищується більшість бактерій. Таке молоко краще засвоюється, тому його поручають давати малим дітям і хворим.

Дальше вивчення властивостей ультразвука відкриває все нові можливості застосування його в біології, медицині та інших галузях науки і практики.

**J. BOYKO
REAL ESTATE LTD.**

**383 Roncesvalles Ave.
Toronto, Ontario
LE 4-8821**

**Великий вибір хат, бізнесів
і фармів.**

С. Івченко

УКРАЇНСЬКІ ЕВКАЛІПТИ

Заповітна мрія

Здавна був цікавим і натхненним але, так би мовити, невдачливим труд лісоведа. Виростить виплекає з дрібного, зовні не показного насіння тендітні рослини, пересадить їх обережно в добре оброблений ґрунт і доглядає... А коли вони зацвітуть-дозріють? Коли перетворяться на могутні дуби, стрункі ясени, вічнозелені сосни та смереки? Чи діждешся?..

Поруч землероб восени або ранньої весни тільки-но засівав поле, старанно доглядав зелені сходи, а вже влітку, йдучи нивою, купався в золотих хвилях пшениці, зважував на мозолястій долині добірне зерно. Через п'ять, щонайбільше — десять років знімав перші соковиті плоди і трудар-садівник.

А ось тих, хто вирощує ліси, обходила доля... Тільки старечою ходою, спираючись на костур, могли вони пройти під коронами виплеканої ним же зеленої молоді, а жнива були вже справою синів або внуків.

Тому ще давна передавали лісоводи з покоління в покоління мрію свою заповітну: кожному хотілося хоч би на схилі віку пожати плоди багаторічної праці.

Величезну роль відіграє ліс у житті людей. Адже без деревини не обходилося спорудження будівель, не прокладено

жодного кілометра залізничних колій. Використовують цю майже універсальну сировину сотні галузей промисловості.

Головний напрям

Ще здалека привітно шумить і вабить до себе чарівний ліс. Коли ж увійдеш під його безкрає зелене шатро, мимоволі замислишся: у чому ж своєрідність цієї скарбниці?

Щедра, багата, вона жива, вона вічно поновлюється, шохвилини росте і множитьс! Тільки у вигляді головного її багатства — деревини дає вона щороку приріст на двадцять п'ять з лишком мільйонів кубометрів. Це означає, що в лісах України кожний гектар — а їх тут близько восьми з половиною мільйонів — рік у рік дає по три кубічних метри деревини.

— Невичерпною була б зелена скарбниця, якби з неї не так багато брали. Хоч би по шість мільйонів кубометрів, — говорить невтомний дослідник лісу академік Петро Степанович Погребняк.

Та брали на протязі багатьох років у два-два з половиною рази більше.

— От і живемо тепер за рахунок майбутніх поколінь, — з докором продовжує відомий учений лісівник, що вже не раз підіймав свій голос на захист

зеленого друга. — Якщо й далі так будемо рубати ліс, то його вистачить лише на п'ять-сім років...

Давно це турбує дослідників лісу. Багато лишилось позаду напружених творчих шукань, роздумів. Де вихід? Адже небачена швидкість розвитку нашого народного господарства вимагає щодня все більше деревини, а виростають ліси, як і раніш, — не за одне людське покоління.

Спільними зусиллями вчені і практики розробили науково обґрунтовані правила користування лісом, що забезпечують його процвітання при значній вирубці деревини. Винайшли нові агротехнічні способи вирощування насаджень та догляду за ними, але головний напрям визначився в іншому.

Швидкість вирощування — ось що стало гострою необхідністю, найголовнішою темою дня. Не можна у вік атомної енергії брати основний курс на лісові породи, дозрівання яких доводиться чекати сто і більше років.

Так давня заповітня мрія лісівників про швидке вирощування лісів знову нагадала про себе. Тільки тепер уже настійливо, неблаганно.

Заморські гості

Швидкість! Цей девіз нашого часу став і девізом лісівників.

Якнайскоріше вирощувати ліси! Ще за життя збирати врожай, і не один, а два-три. Цього вимагало життя, не даючи спокою ні досвідченим ученим, ні старим лісівникам-виробникам.

Мимоволі увагу привернули посланці далекої Австралії та Індонезії — евкالیпти, 150-метрові "рекордсмени" рослинного світу.

Що це за дерева? Виявляється, вони не тільки напрочуд великі і мають цілюще листя та винятково цінну деревину, — а ще й казково швидко ростуть.

Ось ви тільки-но викохали ранньої весни в парнику чи теплиці з дрібного, немов зернятка маку, евкالیптового насіння 10 — 12 сантиметрові рослини, пересадили їх у ґрунт, а пізньої осені це вже 1,5 — 2-метрові деревця. За три-чотири роки вони сягатимуть до 10 — 11 метрів, надійно захищаючи поля від негоди. У 6 — 10-річному віці з них можна виготовляти залізничні шпали, шахтні стояки тощо. Повністю ж, або технічно, дозрівають ці дивні дерева щонайбільше в 25 — 30 років. Але на цьому не закінчується їхнє життя. Зрубані, вони легко поновлюються пагонами від пеньків і через 6 — 25 років знову придатні для використання.

Українські вчені багато вклали праці в справу акліматизації цих дерев-велетнів.

Маючи величезні розміри та надзвичайну швидкість росту, евкالیпти виявили неабияку вибагливість до вологості ґрунту й повітря, а особливо — до тепла. Навіть зовсім незначні морози (1 — 2 градуси) були для молодих рослинки згубними.

Понад двісті п'ятдесят видів евкالیптів вивчалось та випробувалось у субтропічних районах і тільки близько двадцяти

найбільш стійких відібрано для дальшого розведення.

Немов нестримне, багатотисячне військо, вихідці з далеких країв уже зайняли перші пляцдарми в Криму, на півдні Херсонщини, Одещини, на Закарпатті, готуючись до вирішального походу на північ України.

Недалеким той час, коли зашумлять евкаліптові ліси поруч з рідними нам дібровами, борами, березовими перелісками.

В ногу з епохою

Виходить, що й доля дерев буває незвичайна. Такі, приміром, як дуб, ясен або клен, з давніх часів користуються повагою, їх залюбки культивують і споживають. Деякі ж, немов бурян при дорозі, ростуть без уваги, самі по собі.

Не пестила доля і дерев, об'єднаних ботаніками в родину вербових: осики, тополі, верби. Щоправда, стрункі красуні — пірамідальні тополі, розлогі велетні-осокори, чарівні з пониклими до землі вітами плачущі верби здавна були невід'ємною часткою мальовничих краєвидів, милували очі на левадах, грєблях, навколо ставків. Але ж лісівники ніколи серйозно не брали до уваги ні їх самих, ні численну їхню рідню.

Хіба міг хтось ростити ліс із осики, що її споконвіку вважали лісовим бур'яном? А якому б лісівникові спало на думку плекати тополевий або вербовий ліс? Виростити його можна, звичайно, досить швидко, а яка з того користь? На що придат-

на низькоякісна деревина тополі чи верби?

Та іноді цінності переоцінюються. Виникли нові галузі промисловості: паперова, сірникова, виробництво плястмас тощо, — для яких тополева, вербова та осикова деревина стала найкращою сировиною. Завдяки досягненням деревообробної промисловості внесено корективи і в оцінку якості деревини. Винайдені нашими вченими прості й дешеві способи міцнення та облагородження її дають тепер змогу щонайгіршу деревину зробити міцною, мов дуб чи самшит, гарною — наче славний волоський горіх чи береза. А наш час владно вимагає все більше деревини.

От і всміхнулася доля колись "знедоленим". Тополі, верби, осика — в минулому малоцінні породи — не тільки зайняли тепер почесне місце поряд зі своїми суперниками: дубом, горіхом, ясенем, березою, — а й привернули до себе головну увагу. Не знайти нині лісівника, який би не ставився до них з повагою, не ростив їх з надією. Вони-бо й деревину дають нині не гіршу від інших порід, і ростуть набагато швидше.

Недарма далекоглядні вчені вже давно присвячували їм свої багаторічні мрії, свою копійку працю.

Тисячі схрещувань довелося зробити, десятки тисяч гібридних сіянців виростити й вибракувати, чимало років і сил забрало все це у вчених. І от нові тополі виходять на широкий шлях лісового життя.

Не залишилася в боргу і природа. Вона створила значний

**ДЕКОРУВАННЯ
HY GRADE PAINT
& WALL PAPER**
23 St. Johns Rd. at Dundas
Toronto, Ont.
М. Ковальський — В. Косар
Безплатна оцінка й доставка
товару

арсенал швидкоростучих дерев. Самих лише тополь понад сто видів, безліч порід верб, білу акацію, волоський горіх, модрина та інші. Завдяки легкому схрещуванню тополь і верб у природі щороку виникають все нові їх гібриди. Серед них у кожному лісництві можна відібрати форми, що в місцевих умовах ростуть надзвичайно швидко.

Багато природних гібридів поширилось по всій країні. Одним з них є, наприклад, канадська тополя. Одразу ж після посадки в лісосмугі вона здатна захищати поля від негоди, у сім-вісім років може давати першу деревину для будівниц-

тва, а в п'ятнадцять-двадцять років її насадження нагромаджують стільки ж деревини, скільки дубовий чи сосновий ліс у столітньому віці.

Наші чудові штучно виведені і природні "рекордсмени" швидкості росту дають змогу перетворити в дійсність заповітну мрію лісівників: збирати врожай на лісовій ниві кожні п'ятнадцять-двадцять років. Понад 700 тисяч гектарів швидкоростучих насаджень викохують нині лісівники України.

...Якщо шуміти на наших землях евкаліптовим лісам у майбутньому, то сучасне належить українським евкаліптам: тополям, вербам, осикам.

**СПОЖИВЧА КРАМНИЦЯ
CLOVER FARM
— DUNDAS MARKET**
1161 Dundas St. West,
Toronto, Ont. LE 6-1464
Я. Хоростіль, Е. Івашко
безплатна доставка товарів

ЯКЩО ПОЧУВАЄТЕ ВТОМУ, КЕРУЮЧИ АВТОМ...

Коли водій авта відчуває втому, повинен негайно з'їхати з головного шляху, зупинити авто, закрити двері й вікна та відпочати впродовж кількох хвилин. Добре тоді також випити в ресторані чи з термосу склянку кави.

З УКРАЇНСЬКИХ ПРИКАЗОК

Найшов — не скаж, згубив — не плач.

Гордість виїжджа верхи, а повертається пішки.

В закритий рот муха не влізе.

На голові блистить, а в голові свистить.

ЖИВІ ОСТРОВИ

Якщо уважно подивитися на карту Тихого океану, то в східній його частині можна помітити купку малюсінських цятток, під якими написано: "Паумоту". Мовою полінезійців це означає "хмара" — хмара островів. Загублений в океані архіпелаг має й іншу назву: Туамоту.

Відвідаймо в думці один з цих коралових кільцеподібних островів, посеред яких яскраво зелене вода лагуни. Звуться вони атолами. Лагуни деяких атолів дуже великі, що дозволяло навіть використовувати їх з воєнною метою. Під час другої світової війни японські адмірали називали лагуни Маршалових островів "природними авіоносцями, поставленими на мертвай якір". Спокійні води атолів приймали на себе літаки-амфібії, літаючі човни, гідроплани.

Іншим видом коралових споруд є берегові й бар'єрні рифи. Довжина великого Бар'єрного рифу, що знаходиться поблизу північно-східного узбережжя Австралії, становить понад 2000 кілометрів.

Атоли і рифи утворюються з відкладень вапнякових скелетів коралових поліпів. А втім, у цьому "будівництві" часто беруть участь також інші морські тварини й рослини.

Коралові поліпи живуть величезними колоніями, що складаються з мільйонів окремих тварин. Кожний поліп знахо-

диться у власній коробці і відділений від сусіда кам'яними стінками.

При сприятливих умовах коралові рифи ростуть із швидкістю до 8 сантиметрів на рік. Живляться поліпи планктонними організмами.

Над швидкістю росту колоній коралів-будівників зроблено небагато спостережень.

На острові Парасель у Південно-Китайському морі під час висадження в повітря коралового рифу на глибині 1,5 метра від його поверхні знайдено китайські мідні монети. Їх замуровано коралами після того, як на рифах цього острова розбилось судно, що везло гроші. Монети викарбувані приблизно в 1410 році і майже не стерлися. Підрахунки показали, що поліпняк нарастив тут приблизно із швидкістю 1 метр за триста тридцять років.

Корабель, що потонув у Перській затоці, через двадцять місяців відкрило кораловою бронею завтовшки 60 сантиметрів.

Нині науково встановлено, що окремі корали можуть рости зі

УКРАЇНСЬКА КНИГАРНЯ "АРКА"

грам. плити, радіоапарати
та інше.

575 Queen St. West
EM 6-7061 Toronto, Ont.

швидкістю кілька десятків сантиметрів на рік.

Існують різні думки щодо причин виникнення коралових атолів і рифів.

Там, де ми нині знаходимо бар'єрні рифи й атоли, колись опустився суходіл чи піднявся рівень моря (вчені вважають, що танення льодовиків останнього льодовикового періоду підвищило рівень світового оке-

ану на 80 метрів). Але берегові корали росли швидше, ніж піднімалася вода. Кінець кінцем суходіл зник під водою, залишивши кільцеподібний кораловий риф або кільця коралових островів навколо центральної лагуни.

Так корали стають пам'ятником затонулим і забутим частинам суходолу.

В. К.

НЕВИДИМЕ СТАЄ ЗРИМИМ

Чи можна побачити спиці велосипедного колеса під час гонок, політ кулі, пропелер літака, що знаходиться в повітрі? Ні, цих предметів ми не бачимо, хоч вони не такі вже й малі. Невидимими вони стають тоді, коли швидко рухаються.

Тим більш неможливо простежити в природі й техніці явища, які відбуваються в сотні разів швидше, ніж обертається пропелер. Справді, хто встигне розглядіти блискавку, вибух чи спалах газів? Тимчасом ученим важливо знати, як саме протікають ці процеси.

І от недавно невидимий досі світ бистроплинних явищ став доступний людському окові. Науковці створили установку — швидкісний фотореєстратор, що дає змогу фотографувати з частотою 2,5 мільйона кадрів за секунду! Він здатний зафіксувати на плівці вибух, іскровий розряд, спалах газів тощо. Ось в інституті показують знімки іскрового розряду. Тривав він якось невлонну мить, а перед нами дванадцять кадрів послідовних стадій цього процесу. Ми бачимо, як навкруг безфор-

мної іскри розряду утворюється чорне коло. Це тінь ударної хвилі. Коло дедалі розростається і нарешті, дійшовши до перешкоди, відбивається від неї. Невидиме вдалося розглядіти!

Електрична лампочка іскраво спалахнула й погасла: перегорів її волосок. Це відбулося блискавично, а перед нами — чотири знімки, що буквально приголомшують. Це якесь дивовижне надшвидкісне кіно, і сфотографовано не предмет, а... явище!

В якому темпі повинна рухатись кінострічка, щоб фотоустановка встигла зробити стільки знімків. Виявляється, плівка зовсім нерухома. Швидкість знімки досягається завдяки так званій дзеркальній розгортці. Дзеркало стрімко обертається, і відбитий від нього пучок світла, що являє собою зображення об'єкта, безперервно ковзає по плівці з великою швидкістю. В установці дзеркало робить 75 тисяч обертів за хвилину. Зображення відбуваються на плівці зі швидкістю майже чотири кілометри в секунду. Так апарат проводить фотореєстрацію,

тобто фотографування, не розбиваючи знімки на окремі кадри.

Якщо ж необхідно одержати послідовність дій, то деякі частини установки замінюють іншими — і в нашому розпорядженні так звана "люпа часу". Для цього між дзеркалом і плівкою рядами, що нагадують бджолині стільники встановлюють багато мініатюрних лінз. Тепер зображення лягатиме на плівку через ці лінзи, причому пучок світла переходитиме послідовно з однієї на іншу. В кожний момент діє лише одна лінза, і таким чином на плівці

утворюється самостійний кадр — тобто виходять окремі фотографії явищ через малі проміжки часу. Саме такі знімки можна робити з частотою 2,5 мільйона кадрів за секунду. Щоб подивитись таку ж кількість їх у кіні, треба було б витратити цілу добу: адже там ми встигаємо побачити за секунду всього двадцять чотири кадри.

Зі створенням установки учені, дослідники, інженери одержали чудову апаратуру, що відкриває перед нами нові можливості, нові перспективи.

О. С.

ЧЕМНІСТЬ ЗОБОВ'ЯЗУЄ І КУРЦІВ

Цигарка має також свій параграф в кодексі правил доброї поведінки, тільки він не усім відомий.

Перший принцип, про який часто тепер забувається: Не куріть ніколи, раніше не попросивши дозволу у вашого оточення. Пані дому може пропонувати цигарку своїм гостям, але помітивши, що ніхто з них не є курцем, вона повинна відложити свою цигарку.

Жінка не сміє ніколи запалювати цигарку чоловікам, вона може тільки подати йому сірники, чи запальничку, щоб вони собі її запалили. Не слід їй також гасити вогонь, поданий чоловіком. Це належить до обов'язків мужчини.

Раніше, заки закурити, запропонуйте цигарку всім жінкам і чоловікам, які перебувають у вашому товаристві. Якщо не маєте папіросниці, то висуніть цигарку з пачки так, щоб було вигідно її взяти. Тут знову деталь — не запалюйте трьох цигарок одним сірником, бо це може декого вразити.

Ніколи не скидайте попілу з цигарки на землю і не користуйтеся вашою підставкою як попільничкою, якщо справжня попільничка стоїть перед вами.

Пані дому повинна подбати про те, щоб попільничка находилася біля гостя. По вечері, коли всі курять, добре засвітити свічку в сальоні. Полум'я свічки краще від "дезодорантів" нектралізує цигарковий дим.

Коли ж зустрічаєте відважну людину, яка відмовляється курити, то погратуйте їй, а не знеохочуйте, кажучи, що це напевно довго не потриває.

МИСТЕЦЬКА ГАЛЕРІЯ «МИ І СВІТ» У ТОРОНТІ

ПРОПОНУЄ ВАМ ТВОРИ НАЙКРАЩИХ УКРАЇНСЬКИХ МИСТЦІВ

За короткий час існування нам пощастило зібрати в себе мистецькі картини біля двадцятки найвідоміших українських мистців.

Наша галерія відкрита кожного дня від 9 год. ранку до 10-ої години ночі. Навіть у неділі можете її оглянути, попередивши про ваш прихід телефоном.

Відвідини галерії не зобов'язують нікого до купна картини. Навпаки, ми раді якщо хтось, раніше заки рішатись на купно, знайде й зорієнтується в якості картин, цінах тощо.

Одне з виставових вікон Галерії.

МАЄМО В СЕБЕ КАРТИНИ:

М. Бідняка, Я. Гніздовського, О. Грищенка, С. Омельченко-Зарицької, В. Кричевського, К. Кричевської, М. Кричевського, І. Кубарського, М. Левицького, П. Магденка, П. Мегика, М. Мороза, Г. Новаківської, П. Сидоренка, А. Сологуба.

Галерія постійно поповнюється новими мистцями і картинами.

Інформуючи про це, одночасно ще раз звертаємося із закликом до всіх українських малярів і скульпторів, щоб нав'язали з нами контакт і дали в продаж свої твори.

Галерія "Ми і Світ" є не тільки крамницею картин, але вона повинна також ролю музею, де чужинці можуть познайомитись з українським сучасним мистецтвом.

Дім "Ми і Світ", в якому находиться Мист. Галерія (партер і поверх).

Щоб допомогти набути картини українських мистців, пропонуємо вигідний кредит усім, хто передплачує "Ми і Світ" і досі не залягає з передплатою.

Картини вартості до 50 доларів даємо на сплати по 5 доларів місячно.

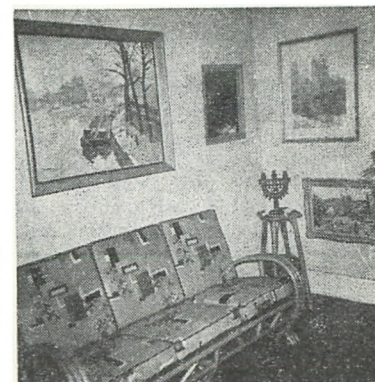
Картини вартості до 100 дол. даємо на сплати по 10 дол. місячно.

Дорожчі картини даємо на сплати по 20 — 40 дол. місячно.

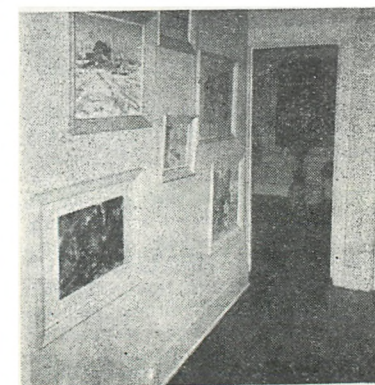
Тим, хто хоче набути картину на віддаль, висилаємо фотографії і докладний опис. Просимо тільки завжди подавати нам приблизні дані: якого мистця, який сюжет та приблизно за яку ціну хочете мати картину.

Фрагмент з крамниці вниз, де експонуються дешевші картини, кераміка, рідкісні книжки.

В одній з кімнат на поверсі. Відвідувачі й покупці можуть побачити картини на стінах у зіставленні з хатнім устаткуванням.

Також коридор рясно обвішаний картинами, створюючи з кімнатами гармонійну цілість.

А. Яковкин,

директор головної астрон. обсерваторії України.

МІСЯЦЬ І ЙОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Дещо з минулого

Вивчення будови Всесвіту, його численних світил, планет і туманностей досі ґрунтується лише на аналізі світлового проміння. Протягом багатьох сторіч, які відділяють нас від епохи стародавніх грецьких астрономів, усі дані про планети, Сонце і Місяць базувалися на спостереженні напряму проміння, яке з'єднує нас з тим чи іншим світлом, або, простіше кажучи, на визначенні положення і руху світил на небесній сфері. Цього було досить для побудови спочатку геоцентричної (Птолемеєвої), а потім геліоцентричної (Коперникової) системи світу.

Відкриття Ньютоном закону есесвітнього тяжіння, створення та розвиток небесної механіки пояснили всю складність планетних рухів. У результаті до середини XIX сторіччя було в основному завершено побудову механічної картини світу. Але про суть і природу самих небесних світил майже нічого не було відомо. Тільки глибше вивчення властивостей світлового проміння — цього єдиного містка, який зв'язує нас з Всесвітом, — відкрило шлях до пізнання фізичних властивостей та хімічного складу планет, зірок, комет тощо.

Ці нові можливості з'явилися у другій половині XIX сторіччя. Тоді було відкрито спек-

тральний аналіз, фотографію, фотометрію, почали будувати великі телескопи. Всі ці нові засоби з великим успіхом застосовувалися до вивчення глибших властивостей світлового проміння, що приходить до нас із Всесвіту. Згодом виникла астрофізика — наука, яка вивчає фізичну та хімічну будову небесних тіл, їх походження і розвиток. Останнім часом з'явився новий могутній засіб дослідження Космосу — радіоастрономія.

Нова епоха в дослідженні планет і Місяця відкривається в наші дні після запуску перших штучних супутників і космічної ракети. На ракеті, як відомо, встановлено прилади, що можуть виявити і виміряти магнітне поле навколо Місяця, якщо воно існує. Її обладнано також приладами для дослідження його радіоактивності. Безпосереднє відвідання людиною найближчого до нас небесного тіла, принципіально можливість якого тепер, після запуску космічної ракети, безсумнівна, дасть змогу дослідити Місяць та його надра.

Розміри і рух Місяця

Перед тим, як описати фізичну природу Місяця, будову його поверхні та пейзаж, коротко спинимося на деяких даних, які характеризують Місяць з точки зору небесної механіки.

Великий англійський учений Ньютон прийшов (близько 1667 року) до висновку, що вага, спостережувана нами повсюдно на Землі, поширюється і поза нею на велику відстань, поступово зменшуючись у силі. Йому здавалося очевидним, що це зменшення повинно йти обернено пропорційно квадрату відстані від центра Землі. Далі думка Ньютонів розвивалася приблизно так: відстань до Місяця дорівнює 60 радіусам земної кулі, отже, сила ваги на цій відстані повинна бути меншою, ніж на Землі, в $60 \times 60 = 3600$ разів. Але на Землі тіло, яке вільно падає, проходить у першу секунду від початку падіння 4,9 метра, тому Місяць, падаючи на Землю під дією ваги, меншою в 3600 разів, повинен пройти в першу секунду $4,9 : 3600 = 0,00136$ метра = 1,36 міліметра.

Якби сила ваги перестала діяти на Місяць, коли останній перебуває в точці А своєї орбіти, то за законом інерції він продовжував би рухатись по прямій лінії і за одну секунду пройшов би шлях АВ. Незавжди розрахувати довжину відрізка ВС між дотичною і окружністю, який саме й являється величиною падіння Місяця за одну секунду під дією сили ваги. Для цього необхідно обчислити швидкість руху Місяця на його орбіті, що вимагає таких даних: радіус орбіти (відстань Місяця від центра Землі) — 384 000 кілометрів, час обертання 27,32 доби. За цими даними виходить, що швидкість Місяця на орбіті дорівнює 1,02 кілометра за секунду.

Таким чином, перетворення

прямолинійного і рівномірного руху по інерції в рух по окружності є результатом дії сили всесвітнього тяжіння, властивого будь-якій матерії.

Переконавшись у правильності свого припущення про те, що рухом Місяця керує сила ваги або тяжіння до Землі, Ньютон поширив цю думку і на пояснення руху планет навколо Сонця. Математичні обчислення, проведені ним, довели правильність такого тяжіння.

Планети обертаються навколо Сонця по еліпсах. Місяць обертається навколо Землі теж по еліпсу, причому Земля знаходиться не в центрі еліпса, а в одному з двох його фокусів. Внаслідок цього відстань Місяця від Землі протягом одного оберту змінюється. Найменша відстань становить 363300 кілометрів. У цей момент Місяць знаходиться у перигеї. Найбільша відстань дорівнює 405500 кілометрів, тоді Місяць знаходиться в апогеї. Рух Місяця по еліпсу відбувається із змінною швидкістю — в перигеї вона найбільша і становить 1,12 кілометра на секунду, а в апогеї, тобто у найвіддаленішій точці орбіти, — найменша і дорівнює 0,97 кілометра на секунду.

Сучасні дані про розміри еліптичної орбіти Місяця, що характеризується величиною великої осі еліпса і його стисненням, ґрунтуються на чималій кількості спостережень, зроблених на багатьох обсерваторіях світу протягом 200 років. Під збурюючою дією притягання Місяця до Сонця його (Місяця) орбіта зазнає безперервних змін: велика вісь еліпса повільно обертається і змінює свою

довжину в деяких межах. Змінюється також нахилення місячної орбіти до орбіти Землі і т. д. Теорія руху Місяця, побудована на теорії тяжіння, являє собою складне завдання небесної механіки. Нині ця теорія досягла високої досконалості, так само, як і таблиці руху Місяця, побудовані на її основі.

Знаючи відстань до Місяця, виражену в кілометрах, неважко визначити його радіус. Для цього треба виміряти відповідним інструментом кут, під яким видно діаметр диска Місяця. Він дорівнює приблизно 30 дуговим хвилинам, тобто 0,5 градуса. За сучасними даними, діаметр Місяця дорівнює 3476 кілометрам, тобто близько 0,26 земного діаметра. Середня густина Місяця — 3,33 грама в кубічному сантиметрі. Це дещо перевищує середню густину гірських порід на Землі — 5,52 в кубічному сантиметрі, що наближається до густини заліза і пояснюється наявністю великого залізного ядра всередині Землі. Маса Місяця менша від земної в 81,5 раза.

Штучний супутник

Ця цифра не досить точна. Тимчасом вона входить у деякі важливі формули небесної механіки, наприклад, у формулу, що служить для обчислення відстані Сонця від Землі. Маса Місяця можна було б визначити з більшою точністю, якби у нього був супутник. Тому в наш час цілком природною є думка про створення штучного супутника Місяця. Із спостережень його відстані від Місяця і часу обертання навколо нього можна буде обчислити точну масу

Місяця. Крім того, спостереження координат супутника дозволить визначити координати Місяця без спостережень самого Місяця, які дуже важкі і не дають потрібної точності тому, що він є дуже неправильним тілом, з краями, порізаними впадинами і підвищеннями. По обертанню Місяця можна буде вести більш точний лік часу, ніж по обертанню Землі. Справа в тому, що останнім часом відкрито нерівномірності обертання Землі, викликані різними причинами, внаслідок чого "земний час" збігає нерівномірно. Отже, кращим хронителем часу є Місяць.

Завдяки тому, що Місяць має невелику масу порівняно з Землею і малу густину, сила ваги на його поверхні вшестеро менша, ніж на Землі. Важке тіло, кинуте з поверхні Місяця зі швидкістю лише 2,4 кілометра на секунду, назавжди пішло б від нього на будь-яку відстань. Внаслідок тієї ж причини Місяць дуже швидко втратив свою атмосферу, якщо коли-небудь він її мав.

Відомо, що всякий газ складається з окремих, незв'язаних між собою молекул, які знаходяться в постійному швидкому русі. Наприклад, молекула повітря при звичайній кімнатній температурі рухається зі швидкістю 700 метрів на секунду. Земля утримала свою атмосферу з часу її утворення внаслідок великої ваги на її поверхні. Місяць не міг утримати своєї атмосфери через малу вагу, особливо в той період, коли він був ще гарячим і на ньому відбувалась значна вулканічна діяльність.

Що ж переконує нас у відсутності атмосфери на Місяці? Це насамперед явища, спостережувані при покритті ним зірок. Досить часто Місяць, проходячи небом, закриває ту або іншу зірку. В телескоп можна бачити, що до самого моменту зникнення зірки за краєм Місяця не помітно найменшого послаблення її світла, якого слід було б чекати, коли б він був оточений атмосферою. Крім того, якби на Місяці була наявна атмосфера хоч скільки-небудь значної густини, то спостерігалось б заломлення світла, що йде від зірки, поблизу краю Місяця. Але цього ми не помічаємо. Розглядаючи його в телескоп, ми бачимо зовсім чорні тіні від гір і окремих піків. При наявності атмосфери тіні освітлювались б розсіяним світлом "місячного" неба, як це має місце на Землі, де тінювий бік предметів теж освітлений. На місячному небі не може бути ніяких брав: там, де відсутнє повітря, немає ні хмар, ні дощів, ні звуків.

І все-таки відвідання Місяця людиною становитиме величезний інтерес. Це дасть змогу одержати вірогідні і повні відомості про склад і стан його ґрунту, про природу мінералів і гірських порід і, можливо, про наявність там корисних копалин. Тому цікаво розглянути можливу техніку та організацію польоту на Місяць з висадкою на ньому людей, а також питання про спосіб повернення їх на Землю. Викладені вище дані про відстань до Місяця, його рух і силу ваги на ньому потрібні для розв'язання поставленого завдання.

Етапи освоєння Місяця

Освоєння Місяця повинно відбуватися кількома етапами. Перший з них — це обліт Місяця ракетою без людини. На ракеті мають бути встановлені прилади, які реєструють магнітне поле Місяця, якщо воно існує, радіоактивність місячної поверхні тощо. Автоматично діючий фотографічний апарат принесе на Землю знімки зворотного боку Місяця, неприступного для безпосередніх спостережень. Можливе використання телевізійної установки, яка дасть змогу людині, лишаючись на Землі, розглядати деталі Місяця начебто з найближчої відстані.

Другий етап освоєння Місяця полягає в обльоті його ракетою з пасажиром. Відзначимо, що велику частину шляху між Землею і Місяцем ракета рухатиметься без витрати пального, тобто з виключеним реактивним двигуном. Приблизно через 34 години після старту вона наблизиться до нього, і настане момент, коли можна буде пустити в хід допоміжні реактивні двигуни, щоб вийти на бажану орбіту навколо самого Місяця. Керована людиною ракета зробить кілька обертів навколо Місяця і повернеться на Землю.

Третій етап — це політ на Місяць з висадкою на ньому людей. Наперед повинні бути обрані місце і час посадки. Перед астрономами стоїть найважливіше завдання — вивчити властивості місячної поверхні, детальну топографію Місяця, створити найдокладніші карти місячної поверхні та її утворення.

Вийти з ракети і переміщатися по поверхні Місяця можна

буде лише у спеціальних скафандрах, всередині яких підтримуватиметься постійний атмосферний тиск і поновлятиметься кисень. Тепер розробляються різні системи таких скафандрів. Зв'язок між окремими членами експедиції підтримуватиметься з допомогою індивідуальних портативних радіостанцій.

Дуже складне питання про повернення ракети на Землю тепер докладно вивчається. Велика вага скафандра з його апаратурою на земній поверхні не буде такою на Місяці. Адже вага дорослої людини там дорівнюватиме близько 12 кілограмам, сила м'язів залишиться такою ж, як і на Землі. Тому пересування в скафандрі не буде дуже стомлюючим. Тривалі екскурсії по Місяці зможуть здійснюватися в герметично закритій танкетці, навіть з деякими зручностями.

Перші можливі враження астронавтів

Що ж побачать навколо себе астронавти, які вперше висадяться на Місяць?

Висадка повинна бути проведена вдень. У кожній ділянці Місяця Сонце знаходиться над обрієм протягом 15 земних діб. Стільки ж часу воно залишається і під обрієм. Протягом тривалого місячного дня температура ґрунту до полудня досягає 100 градусів (за Цельсієм). Надвечір вона швидко падає й опівночі знижується до 150 градусів морозу. Коли сонце сходить, температура ґрунту становить мінус 50 градусів і швидко підіймається до плюс 30 градусів.

Таким чином, коливання температури протягом місячних діб досягає 250 градусів. Такі великі температурні зміни, що відбуваються на Місяці мільйони років, призводять до розшарування його гірських порід та обвалів на великих кручах. Є ще одна причина руйнування гірських порід. Це постійний дощ метеорів, які безперервно бомбардують Місяць. На Землі ми захищені від них атмосферою. Проникаючи в неї, метеори згорають там, створюючи явище падаючих зірок, а в деякі епохи — зоряні дощі. Це добу на Землю випадає кілька тонн метеорної речовини. На Місяці немає атмосфери, і метеори, ударяючи об поверхню Місяця зі швидкістю до 70 кілометрів на секунду, подрібнюють її, перетворюючи гірські породи в пил.

Ось чому перед очима астронавтів постане неосяжна мертва пустеля, всяяна великими уламками скель, покритих товстим шаром пилу. Якщо астронавти зупиняться в Морі Дощів (де, між іншим, немає жодної краплі води), то далеко на заході вони побачать гірський хребет Апенніни з його найвищими на Місяці вершинами, які досягають 8 кілометрів висоти. З настанням ночі похмурий пейзаж освітлюватиметься великим диском Землі, який періодично перетворюватиметься в серп, то зменшуючись, то збільшуючись. Цікаво те, що в даній ділянці Місяця Земля ні сходить, ні заходить, але завжди перебуватиме на одному й тому ж місці неба, лише трохи відхиляючись в той або інший бік протягом кожного місяця.

Сучасні методи дослідження

На основі яких наукових даних можна змалювати описану вище картину місячного пейзажу? Насамперед слід назвати численні рисунки окремих ділянок Місяця, зроблені досвідченими спостерігачами з допомогою потужних телескопів, особливо фотографічні знімки великого масштабу, одержані з допомогою найбільших сучасних рефлекторів.

На цих рисунках і фотографіях можна нарахувати щонайменше 40 тисяч кільцевих гір з поперечником від 1 до 200 кілометрів. У ділянці південного полюса кільцеві гори майже суцільно покривають величезні простори, не залишаючи місця для рівнин. Більша частина північної півкулі Місяця зайнята широкими плямами, які видно навіть неозброєним оком.

Галілеєві, який вперше у 1609 році направив винайдений ним телескоп на Місяць, темні ділянки здавалися схожими на моря, тому він назвав їх *maria* (латинською мовою — море). Тепер їх теж так називають. На картах позначені Море Спокою, Море Ясності, Море Холоду та ін. Це відносно рівні ділянки, де розкидані одиночні кратери і кільцеві гори. При дуже косому освітленні промінням Сонця виступають довгі ряди невисоких горбів, а також глибокі і широкі тріщини, які називають борознами. Вони тягнуться у вигляді чорних звисистих жилок, переважно по окраїнах морів, поблизу високих гірських ланцюгів, які облямовують моря. Цілком імовірно, що в цих місцях під час гороутво-

рення відбувалися переміщення ґрунту, які супроводжались скидами і розвивалися пластів подібно до таких же геологічних процесів на Землі.

Великий інтерес викликає питання про те, чи відбуваються тепер якісь зміни на Місяці. Виділення газів з місячного кратера Альфос, яке недавно спостерігали астрономи, свідчить про те, що вулканічна діяльність на Місяці стихла ще не зовсім. Безперечно, в далекому минулому Місяць був ареною дії могутніх вулканів. Куски гірської породи і вулканічного попелу при незначній силі ваги могли викидатися на дуже велику відстань від місця виверження.

Одне з найцікавіших утворень на Місяці — світле проміння, що виходить з найбільших кратерів Тихо, Коперник, Кеплер і тягнеться по поверхні Місяця на сотні кілометрів. Найдовше з них, яке виходить з кратера Тихо, простягається на 2400 кілометрів. Природа цього проміння досить загадкова. Деякі спостереження наводять на думку, що світле проміння являє собою невисокі насипи білої подрібненої речовини — продуктів вулканічного виверження.

Багато зусиль доклали вчені до розв'язання питання про склад гірських порід і мінералів, з яких складається поверхня Місяця. Для цього з допомогою точних методів фізики (окомірні оцінки кольору дуже суб'єктивні і не мають великого значення) — фотометрії, спектрального аналізу і методу світлофільтрів провадилися численні визначення кольорових

відтінків різних ділянок місячної поверхні. Подібні дослідження мають велике значення. Разом з іншими характеристиками вони дають змогу відібрати з земних порід ті, які за кольором найближче підходять до кольору різних ділянок місячної поверхні. Беруть також до уваги відбивну здатність різних речовин. Поверхня Місяця відбиває в середньому лише 7 процентів сонячного світла, що падає на нього. Це відповідає відбивній здатності глини і піску.

Такі дослідження ведуться протягом 40 років на астрономічній обсерваторії Харківського державного університету академіком АН УРСР М. П. Барабашовим та його співробітниками А. Т. Чекордою і В. А. Федорець.

Дивною властивістю речовини поверхні Місяця є її дуже мала теплопровідність. Її можна порівняти лише з теплопровідністю таких пористих речовин, як пемза або деякі вулканічні лави пузирчастої будови. Тільки такими високоізоляційними властивостями матеріалів місячної поверхні можна пояснити надзвичайно швидку зміну її температури під час місячного затемнення.

З цього опису поверхні Місяця можна зробити висновок, що наші знання про природу супутника Землі ще недостатні. Всі вони здобуті лише шляхом всебічного вивчення проміння світла, яке відбивається Місяцем в бік Землі і вловлюється приладами, теплового проміння, радіо-і ультрафіолетових хвиль. Але і в такий спосіб вдалося одержати досить даних для того, щоб створити правильне уявлення про умови, які існують на Місяці, про будову його поверхні і пейзаж.

Ми не знаємо, які мінерали, руди та інші корисні копалини будуть виявлені на Місяці. Можливо відкриття, зроблені там, допоможуть краще вивчити нашу Землю, розуміти її геологічне минуле.

1166 Dundas St. West
Toronto, Ont. LE 6-1196

КОМУ ЩО?

- Біля хворого чоловіка сидить його жінка, плаче і примовляє:
- Що ж тобі дати, любий, кашки?
 - Не хочу.. — відповідає хворий.
 - Може, борщику?..
 - Не хочу...
 - То може, картопельки?..
 - Не хочу, — аж стогне чоловік.
 - А може, горілочки?
 - А Бог його знає..

СЛОВО – НАША ЗБРОЯ

Київська "Літературна газета" продовжує кампанію за чистоту української мови, що їй дано спільний загаловок: "Слово — наша зброя". В попередньому числі нашого журналу ми подали текст промови М. Рильського, а сьогодні містимо уривки з статті члена-кореспондента Академії Наук УРСР С. П. Кирилюка:

"Коли у композитора є звуки, а в художника пензля — фарби, то у письменника немає іншого засобу, крім слова. Великий поет писав:

Ну що б, здавалося, слова...

Слова та голос -- більш нічого.

А серце б'ється — ожива,

Як їх почує!..

І сам дав неперевершені зразки, як цим простим, невимушеним словом

Людське серце пробивать,

Людські сльози проливать.

Українські письменники, віддані своєму народові, йдучи слідом за Шевченком, збагачували українське слово, будили думку, зворушували серця. Редакція журналу "Основа", назвавши автора "Народних оповідань" "намісником" Шевченка, писала: "Наш Марко Вовчок, як бджола Божа, випив найкращу росу із квіток нашої мови".

Марко Вовчок була не одинокою, за нею шляхом Шевченка пішла ціла плеяда майстрів українського слова. Панас Мирний ділився своїми потаємними думками: "У мене одна думка: як би нам нашу красну мову так високо підняти, як підняв

її Шевченко у пісні". І пізніше, через чверть століття: "Найбільше і найдорожче добро в кожного народу — се його мова, — ота жива схованка людського духу, його багата скарбниця, в яку народ складає і своє давнє життя, і свої сподівання, розум, досвід, почування".

Великий Каменяр навчав своїх сучасників: "Якби ти знав, як много важить слово".

Слова — полова,

Але огонь в одежі слова —

Безсмертна, чудотворна фея,

Правдива іскра Прометея.

З якою силою й певністю, спертою на свій власний великий труд і на тривалу вже традицію, Ів. Франко заявляв:

Діалект, а ми його надишем

Миццю духа і огнем любові

І нестертий слід його запишем

Самостійно між культурні мови.

Велика поетеса-чарівниця прагнула, щоб її слово, її щира, гартована мова була твердою крицею, безжалісним мечем проти ворогів народу. Леся Українка називала слово своєю єдиною зброєю й сподівалася, що в руках невідомих братів ця зброя стане ще кращою й дужчою.

Ці невідомі брати уже зростали, починали виступати в літературі й незабаром розгорнули свої творчі можливості. Українські поети, прозаїки, драматурги, критики, перейнявши від своїх великих учителів і наставників зброю-слово, ще більше це слово збагатили й розши-

рили, зброю загартували, поставивши її на службу світлим ідеалам.

Ми можемо пишатися нашою літературою й високим рівнем розвитку сучасної української літературної мови, в чому є чимала доля заслуги й літераторів.

Але, на жаль, не всі письменники однаково дбайливо ставляться до слова, до своєї індивідуальної зброї, не всі її ретельно доглядають, гартують, не всі відсікують полову, залишаючи тільки вагоме зерно.

На творчому шляху деяких письменників, які уважно ставляться до слова, бували й прикрощі, бували й несправедливі обвинувачення. Пригадую, яка в мене була розмова з одним літератором з приводу новорічного оповідання, надрукованого в газеті. Письменник виявив явне невдоволення: "Якоюсь чудною мовою пише, слова вводить, які зараз не вживаються, вибирає їх, мабуть, із словника Грінченка"...

Удома я вирішив перевірити закиди літератора. І сталося так, що перше, трохи незвичне слово, яке я зустрів у новорічному оповіданні, було — "непереливки", слово, якого нема навіть у тому ж словнику Грінченка!

Звичайно, письменник повинен брати з живої народної і літературної мови, але не гріх інколи й заглядати для самоперевірки і контролю у словник. Ясна річ, краще було б заглядати не в словник Грінченка, а в словник сучасної української мови. Та ба... Словник Грінченка — цінна історична пам'ятка, але вона далеко не **вичерпує** всіх наших мовних багатств.

Річ у тім, що матеріал до словника зібрала редакція журналу "Киевская старина". Картки виписано з видань по 1870 р. включно й тільки як виняток з деяких пізніших. Грінченко додав і власний матеріал, але він не охопив українську літературну мову другої половини XIX століття.

Коли переглядаєш список джерел, то видно, що упорядник не мав змоги використати багатьох слів Шевченка, бо брав далеко не повне видання "Кобзаря" 1867 р. і тільки один том празького видання 1876 р. Отже, більша частина творів великого поета не ввійшла до словника. З творів Панаса Мирного є лише роман "Хіба ревуть воли..." і початок "Повії". Зовсім нема в словнику мови Ів. Франка, Лесі Українки, Старицького, Карпенка-Карого, Кобилянської, Стефаника й багатьох інших українських письменників.

З цього видно, як конче нам потрібен словник сучасної української літературної мови, який би охопив її багатства за останні 80 — 100 років. Але словник з'являється в світ надзвичайно повільними темпами, що не відповідають темпам нашого руху. 1-ий том словника вийшов 1953 року, 2 том наприкінці минулого, 1958 року. Коли такими ж темпами будуть виходити 3 і 4 томи, то є реальна небезпека, що дехто з шановних читачів може не дочекатися цих томів.

А потреба в такому словнику відчувається на кожному кроці. Наведу один приклад з власної практики. Мене попросили зробити доповідь на загальноміському вечорі українсько-болгар-

ської дружби у так званий день Кирила й Методія. Я так сформулював тему доповіді для Товариства зв'язку з закордоном, що друкувало запрошення: "Свято болгарської культури й слов'янської писемності". З передачею останнього слова телефоном були певні труднощі, й через деякий час я вирішив перевірити, як друкуються запрошення, й справді виявив, що тема формулюється неправильно: "Свято болгарської культури й слов'янського письменства". Чому? Словника української мови на "п" нема. А російсько-український академічний словник на російське слово "письменность" дає тільки два українські відповідники: 1) письменність, тобто грамотність, і 2) письменство, тобто література. Слова "писемність" немає, і співробітник Товариства замінив "писемності" на "письменства", змінивши по суті саму тему. Довелося відстоювати своє формулювання.

А як український словник потрібен в інших країнах. Мені

довелось побувати у відрядженні в Чехословаччині, Польщі й Болгарії. Коли в перших двох країнах ще є поодинокі люди, які сьак-так знають українську мову, то в Болгарії їх майже зовсім нема. Твори українських письменників перекладають на болгарську мову з російських, не завжди адекватних перекладів. Мені довелося бути свідком великих труднощів з перекладом листування Ольги Кобилянської. В руках у автора публікації був словник Грінченка і I том академічного українсько-російського словника і все... Більше половини слів Кобилянської болгарський колега не міг знайти у словнику, й на мою долю припало його консультувати.

В пресі, на різних творчих нарадах вже не раз говорилося про потребу звернути серйозну увагу на посилення темпів друкування словника, але... марно. Чи не час товаришам, які працюють над словником, врешті зважити на законні вимоги широкої громадськості".

ЦІКАВО ЗНАТИ, ЩО...

...у найменшій в світі пташці — південноамериканської колібрі серце важить одну п'яту ваги її тіла. Це найбільше пташине серце.

...бджола не лише вловлює невидимі для людського ока ультрафіолетні промені, а й розрізняє їх кольори.

...температура тіла їжака під час зимової сплячки знижується до +6 градусів, тоді як улітку вона дорівнює +35 градусам.

...довжина стрибка кенгуру становить 9 метрів, лева 4 — 5, а блохи 0,6 — 1 метр. тобто більш як у двісті разів перевищує довжину її тіла.

...найважче слонове ікло, знайдене в Африці, важило 100 кілограмів, а довжина його була 340 сантиметрів.

НОВЕ В МОДІ

Цього року в мужеській гардеробі заходить радикальна зміна: Широкі вилоги "кляпи", великі рамена, капелюхи з широкими крисами, тяжкі, грубі черевики з масивними підшвами — все це належить уже до історії. Тепер кожний чоловік: і великий, і маленький, і високий, і тоненький мусить виглядати струнко, витончено, витягнуто і вузенько. Як він це зробить — це, очевидно, його справа і його клопіт, але сучасний одяг під кожним оглядом піде йому на зустріч. Передусім треба назавжди розпрощатися з широкими краватками, виватованими плечима та іншими шедеврами моди минулих років. Тільки одиниці старожил, капелюх — званий "габіком" або "мельоніком", по горесних днях упадку і забуття знову переживає свої дві слави. Найбільше популярними кольорами є перехідні між чорним і синім, чорним і бронзовим, чорним і попелястим.

Наша доба — це не тільки ера ракет, атомів і супутників, але й ера революційних хемікалій, що прямо стають "мисом" у текстильній продукції. Сьогодні кожний домагається матеріалу, який не потребує прасовання, важкого або скомплікованого прання, не мнеться, не облазить, не збігається, не важить багато, не дреться. Фабриканти мало на голову не ставлять, щоб заспокоїти всі наші забаганки. Незадовго дошка до прасовання і залізко будуть так

само музейними появами, як фіякер і кахельна піч. Цікаво тільки, як жінки використають час, призначений на прасовання. Щоб хоч на щось путнього.

Королівський кресляр моди Гарді Аміс з Лондону подає шість засад, після яких може жінка скласифікувати себе, чи належить вона до авангарду добре одягнених.

1. Треба мати терпеливість шукати за тим, що заплянується купити до своєї гардероби, і не піддаватися спокусі взяти щось, що є на випродажі, але воно вам не конче потрібне.

2. Старатися купувати речі тільки доброго гатунку. Першоякісне боброве футро є завжди кращим фінансовим вкладом, як підрядного гатунку нагортка з норок (мінків).

3. Продумано підбирати всі "аксесори". Мати добірно згруповані два чи три комплекти рукавичок, торбинок, капелюхів і шаликів є доцільніше, як колектувати по всіх закутках принагідні "фаталашки".

4. Особливу увагу звертати на черевики. Чорний і бронзовий кольори не є одинокі серед обуви! Гарні мешти і рукавички можуть виповнити недоліки суконки чи плаща.

5. Докладно знати, як одягатися на день, як на вечір, як на імпрези. Оригінальна волічкова шапка може бути "криком моди" і об'єктом заздрощів, одначе вона абсолютно не надається до театру ні на концерт.

6. Акуратність, педантерія і дбайлива зачіска заступлять дорожочинні клейноди і вибагливі одяги. Ніщо так не опоганює жінку, як зім'ята, не дуже чиста хустинка на шиї, або відірваний гудзик на плащі.

Віра Ке

ВЕСНЯНІ ПРОГНОЗИ

Весна й літо цього року позначаються теплими кольорами на волоссі. Передусім це вже не платиновий блонд і не червоний колір, що його бачили ми на кожній чепурній жінці раніше, а суміш між ними, себто ясне волосся з відтінками золотавими, червонявими, рудавими, а якому відбивається соняшне проміння. Ясноволосим легко такий колір дістати при допомозі т. зв. кольорових шемпу, що дають бажані відтінки. Це легка процедура, не вимагає довгого вичікування, не брудить шкіри, не шкодить волоссю. Велика перевага для нетерпеливих пань.

Нова лінія зачіски зветься "шат" — себто "кітка". Це дуже гарна назва і дуже гарна фігура. Дуже жіноча, чарівна, елегантна, легка та весела. Ця зачіска відслонює виски а довкола голови створює широку aureole волосся. Довжина для такої зачіски потрібна така: над чолом та на шиї 2 — 4 інчі, довкола голови від 4 — 10, а на верху голови від 6 — 8 інчів.

Окрім того, йдучи за вимогою часу і практичністю, модна жінка висловила бажання, щоб не дуже багато часу тратити на укладання та сушення волосся. Для таких тепер наймоднішою є коротенька фризюра без ніяких

"COLLETTE" БЮТІ САЛЬОН

Сальон Краси
Ольги Колянківської

1071 Bathurst Str.,
Toronto, Ont.
Tel.: LE 1-6482

ЗАЧІСКИ
МАСАЖІ ЛИЦЯ
КОСМЕТИКА
ПАРФУМЕРІЯ

відкритий щоденно від 9—9

Цінник:

Миття й зачіска	1.25
Масажи голови й волосся	2.50
тривалі ондуляції від	7.00
фарбування волосся	5.00
манікюри	1.00

Поручаємо першоякісні креми та косметичні вироби, найкращі французькі парфуми та продаж продуктів найбільшої української косметичної фабрики "Бюті Сіл".

Даємо безплатні поради відносно плекання та висилаємо креми поштою.

Просимо телефонувати:
LE 1-6482

хвиль чи локів. Волосся обстрижене довкруги голови тією самою довжиною від 2 — 2,5 інчів, має добру тривалу ондуляцію. Чесати таке волосся, це просто забавка.

Відповідно до кольору волосся добирається мейк-ап. Для повної гармонії вибирається підклад темніший з домішкою бежового й жовтого; пудер окре. У такій композиції треба, однак, уважати, щоб на шкірі не вийшла занадто жовта відтін. Велику увагу макіяж при-

св'ячує й надалі очам. Віії довгі, кольорові, — уживається різних олівців, особливо зелених, що гармонізують з жовтавим волоссям. Якщо під очами темні круги, їх затушковуються білими олівцями. Контури уст малюється спочатку темнішим олівцем, а опісля щойно виповнюється кредкою, дещо яснішою, що створює дуже виразисто закресні губи.

Волосся й лице в цьому сезоні мусить бути спеціально дбайливо прибрано.

О. К.

ЦІКАВО ЗНАТИ, ЩО...

...індійці племені еон, які живуть у Мексику, можуть бігти без відпочинку 250 кілометрів. Розповідають, що один індіець пробіг за п'ять діб 960 км.

...в 1956 році в Швейцарії кілька лижників влаштували гонки на буксирі за літаком. Вони мчали з швидкістю 175 кілометрів на годину.

...мандрівники, які побували в Полінезії наприкінці XVIII століття, розповідали, що там поширені кулачні бої серед жінок. Полінезійки завдавали одна одній удари кулаками в рукавичках, сплених з волокон кокосового горіха.

...сила удару правої руки одного з найсильніших американських боксерів-професіоналів Джіна Фуллмера, виміряна за допомогою спеціального електронного приладу, становить 504 кг. Швидкість рукавички при цьому досягає 13,6 метра на секунду. Удар лівої руки Фуллмера "важить" 414 кг. а швидкість її — 8,4 метра на секунду.

...в африканському селі Руанда живе негритянське плем'я чемпіонів, які влаштовують у свята змагання з стрибків у висоту. Користуючись для відштовхування твердими термітними гніздами, стрибуни цього племені долають висоту до 2 метрів 45 сантиметрів.

ПРИЯТЕЛІВ "МИ І СВІТ" В НЬЮ-ЙОРКУ,

зокрема тих, хто купував наш журнал в

КРАМНИЦІ ЕКО, 145 Секенд Евеню

просимо вплинути на те, щоб ця крамниця передала нам гроші які у Вас заінкасувала в часі від квітня 1958 до лютого 1959 р. (не розчислилась із 350 примірників журналу).

Ми змушені ужити цього засобу, бо всі наші упіпнення, включно з попередженням про прилюдну публікацію. залишилися без відповіді.

ДЕЩО ПРО СЕБЕ САМОГО *

Є письменники, що їх життєпис цікавіший від їх творів, що їх твори се тільки знахідки до їх характеристики, частинки до їх життєпису. Се генії, вибранці долі, великі й оригінальні в доброму та злому, в щасті й стражданні. Се корифеї літератури, творці нових напрямків. Можна вважати їх експонатами того часу, в котрому жили, а їх життєпис у кожному разі дасть змогу більше-менше глибоко увійти в таємниці духу їх доби, бо в них саме сей дух має свій зміст, в них немов ви-творюється й знаходить свій найсильніший вислів. Мені здається, що тільки такі письменники заслуговують на подібні та з усім джерельним апаратом оброблені біографії, бо їх життя само собою се такий архитвір, як їх твори, само собою, і навіть нездарно розповіджене, збагачує скарбницю людського духа.

За нечисленним гуртом цих велетнів іде величезна юрба письменників — робітників і ремісників менше чи більше талановитих, менше чи більше роботящих, впливових, читаних і заслужених, що однаке не до-ростають до міри тих майстрів. Печуть вони, як говорив Крашевський, щоденний хліб для умовного споживання, роздроб-

люють на дрібну монету ті гру-ди ідеального золота, що їх майстри видобули з таємничих глибин натхнення, заповнюють своєю працею рами, які вони створили. У сих людей звичайно бібліографія їх творів вистачає за життєпис; людина неначе зникає поза тим, що зробила. Такі письменники не знаходять біографів: се немов ті робітники, котрі помагають ставити будинок цивілізації, але прізвища котрих не виписуються на при-чілку сього будинку.

Як один із тих робітників, що докладають цеглу по цеглі до тієї будови, ніколи не відчував я живіше цього свого характеру, ніж у хвилині, коли з обов'язку чемності маю предста-витись польській публіці, якій подаю до рук збірку своїх новелістичних образків. Що маю сказати їй про себе? Що я вродився? Га, сей неособливий випадок притрапився кожному з нас, шановні читачі. Що я трохи звчився? Що я любив і страждав? Чей же й фарисей роблять те саме, говорячи словами Святого Письма. А поза тим нема нічого гідного уваги в моєму житті, крім тієї сверблячки до писання, крім нахилу обсервувати людське життя в його найрізномірніших проявах, крім тієї ніколи й нічим не заспокоєної гарячки, котра змушує мене перейматися стражданнями й радощами, думками і мріями інших людей. Але й ті всі па-

* Передмова, написана польською мовою до збірки "Obrazki galicyjskie" (Львів, 1897).

тологічні прикмети не є нічим характерним для мене: се, здається, звичайні прикмети письменницького ремесла.

Was ist denn an dem ganzen
Wicht
Originell zu nennen?

На се Гетеве питання відповідаю: хіба те, що я русин, і походжу правдоподібно від зукраїнських німецьких колоністів, — що мій батько був звичайним селянином і робив панщину — не жодному дідичеві, але цісарсько-королівській камері, — не вмів ані читати, ані писати, та, незважаючи на те, був світлою людиною й віддав мене, слабовиту й до селянської праці не здатну дитину, до школи. Вихід з-під селянської стріхи на ширшу публічну арену, се у нас досі надзвичайно рідка річ. Уроджений у 1856 р. в Нагуєвичах, Дрогобицького повіту, ходив я протягом двох років до сільської школи в Ясениці Сільній, потому до т. зв. нормальної школи в оо. Василян у Дрогобичі, а опісля там же до гімназії. Склавши іспит зрілості, я ходив на університет у Львові, але мої студії перервав соціалістичний процес 1877 — 8 року, до якого, Бог зна чому, змішано мене, ба навіть засуджено на 6-тижневий арешт (по 8 місяцях слідчої тюрми) за приналежність до тайного товариства, до якого дійсно я ніколи не належав і якого, наскільки знаю, ніколи не було. Се одна з небагатьох оригінальних рис у моєму житті, бо подібне не кожному притрапляється.

Дальший опис мого життя може заступити бібліографічний опис моїх праць, але його залишаю Естрайхерам 20 віку, коли

взагалі котрому з них захочеться порпатися в купках щоденного задрукованого паперу, що творять квінтесенцію нашої літературної продукції. Скажу тільки коротко, що відтоді ще кілька разів арештовано мене й завжди випускано на волю без розправи, що, незважаючи на се, я скінчив університет і навіть, на великий гнів деяких моїх і ближчих братів-русинів, відважився здати з відзначенням докторат із славистики у Відні й габілітуватися на виклада української літератури на львівському університеті. Об'єднаний коаліції урядових сфер із інкамерованими українцями вдалося врятувати Русь від такого нещастя, яким без сумніву були би сталися мої виклади "Бійтеся Бога, як можна цього чоловіка пустити на університет! Подивіться тільки, в якому сурдуті він ходить!" Так укваліфікував мою кандидатуру брат-русин — той самий, котрий, за свою патріотичну працю для добра Русі й Австрії, побирає шість чи сім платень. Очевидно, перед таким аргументом моя кандидатура на приватного доцента мусіла впасти, а мотив "politischen Vorleben" (політичне минуле) тільки чемніше прикриває справжню причину... Одначе, не хочу обвинувачувати. З гіркістю привик я робити те саме, що о. Бодуен, котрий, коли його вдарено в лице, сказав: "Се для мене, пане, а що ж для дітей?" Очевидно, для дітей, в даному разі для суспільності, треба чогось іншого. Отже, замість біографічних подробиць, декілька признань.

Передусім признаюся до гріха, котрий багато патріотів ува-

має мені за смертельний: не люблю русинів. Супроти тієї гарячої любові, що бризгає часто для "братнього племені" із спалить польських реакційних газет, моя сповідь може видатися дивною. Але що ж робити. коли вона правдива? Я вже не в літах наївних і засліплених юханців і можу про таку делікатну матерію, як любов, говорити тверезо. І тому повторю: не люблю русинів. Так мало серед них найшов я справжніх характерів, а так багато дрібничковості, тісного егоїзму, дволичності й пихи, що дійсно не знаю, за що я мав би їх любити, навіть не звертаючи уваги на ті тисячі більших і менших шпильок, які вони, не раз у найкращому намірі, вбивали мені під шкіру. Розуміється, знаю між русинами декілька висмків, декілька особливостей, чистих й гідних усякої пошани (говорю про інтелігенцію, не про селян), але виїмки, на жаль, тільки стверджують загальний висновок.

Признаюсь до ще більшого гріха: навіть нашої Русі не люблю так і в такій мірі, як се роблять або вдають, що роблять, патентовані патріоти. Що в ній маю любити? Щоб любити її як географічне поняття, для сього я занадто великий ворог порожніх фраз, забагато бачив я світу, щоби твердити, що ніде нема такої гарної природи, як на Русі. Щоб любити її історію, для сього досить добре її знаю, занадто гаряче люблю загальнолюдські ідеали справедливості, братерства й волі, щоб я не мав почувати, як мало в історії Русі прикладів справжнього громадянського духу, справжньої

посвяти, справжньої любові. Ні, любити сю історію дуже тяжко, бо на кожному кроці треба б хіба плакати над нею. Чи, може, маю любити Русь як расу, — сю расу отяжілу, незграбну, сентиментальну, позбавлену гарту й сили волі, так мало здатну до політичного життя на власному смітнику, а таку плідну на перевертнів найрізноморднішого сорту? Чи, може, маю любити світлу будущину тієї Русі, коли твої будущини не знаю, і для світлості її не бачу ніяких основ?

Коли, незважаючи на те, почувуюсь русином і по змозі й силі своїй працюю для Русі, то, як бачиш, шановний читачу, цілком не з причини сентиментальної натури. До сього примушує мене почуття собачого обов'язку. Як син українського селянина, вигодований чорним селянським хлібом, працюю твердих селянських рук, почувуюсь до обов'язку панщиною цілого життя відробити ті шеляги, що їх видала селянська рука на те, щоб я міг видряпатися на висоту, де видко світло, де пахне воля, де ясніють вселюдські ідеали. Мій руський патріотизм то не сентимент, не національна гордість, то тяжке ярмо, вложене долею на мої плечі. Я можу здригатися, можу стиха проклинати долю, що вложила мені на плечі се ярмо, але скинути його не можу, іншої батьківщини шукати не можу, бо став би підлим перед власним сумлінням. І коли що полегшує мені двигати се ярмо, так се те, що бачу, як руський народ, хоча він гноблений, отемнюваний і деморалізований довгі віки, хоч і сьогодні бідний, недолюбний і

Л. В. ЛИТВИН

адвокат і нотар

575 Queen St. W., Toronto

EM 6-7040

непорадний, але все-таки поволі підноситься, відчуває в щораз ширших масах жадобу світла, правди та справедливості й до них шукає шляхів. Отже, варто працювати для цього народу, й ніяка чесна праця не піде на марне.

Називають мене не раз щирі польські патріоти неприятеlem поляків. Що маю сказати на сей закид? Чи покликатись на свідство тих поляків і польок, котрих люблю, котрих високо ціную і для котрих маю всяку лощану? Ні, піду простішим шляхом і скажу відкрито: не люблю занадто щирих патріотів, тих, котрі мають уста повні Польщі, а серце котрих холодне для недолі польського селянина й наймита. Скептично аналізуючи свій власний руський патріотизм, прикладаю ту саму міру й до патріотизму патентованих польських патріотів і не можу в них засмакувати. І не дивуюсь, що вони платять мені тою самою монетою, з добрим процентом.

Говорено про мене, що ненавиджу польську шляхту. Якщо до польської шляхти зарахувати Ожешкову й Конопницьку, Пруса й Ленартовича, Остою й Каповича, — то така думка про мене буде цілком несправедлива, бо сю справжню польську шляхту, сю еліту польського народу ціную й люблю, як люблю всіх благородних людей власного й кожного іншого народу. Що таким самим почуванням не обортаю того чи іншого галицького шляхтича або й навіть більшої їх частини, то, певно, з причин цілком відмінної натури від сих, як велить мені любити перших. Якщо серед галицьких шляхтичів знайду коли які симпатичні виємки, то занедбаю ударити про них у великий дзвін.

А тепер досить цієї сповіді. Руська приповідка каже: не робися солодким, бо тебе злижуть: не робися кислим, бо тебе оплюють. А в таких оповіданнях про себе самого нема нічого легшого, ніж упасти в одну або іншу скрайність. Відчуваю, що й так уже сказав я не одно таке, за що дістануться мені удари з різних боків, але нехай і так буде. Того, що я сказав — не візьму назад і закінчу руською приповідкою: "Добре так моїй жінці, най мене б'ють".

R. Cholkan Real Estate Ltd.

527 Bloor St. West — (near Bathurst) — Toronto, Ont.

LE 2-4404

Найбільша українська агенція купів і продажів нерухомостей в Торонті.

МІЖНАРОДНІ ЗУСТРІЧІ ФУТБОЛІСТІВ УКРАЇНИ

Ніколи ще за всю історію українського футболу команди України не провадили такої великої кількості міжнародних матчів, як торік, — 100 ігор! У 68 матчах українці добились перемог, 18 звели уніцію і лише 14 програли.

Наводимо перелік деяких з цих матчів:

Каїр. Збірна України — збірна Каїра (ОАР) — 0:1; Александрія. Збірна України — збірна Александрії (ОАР) — 2:1; Каїр. Збірна України — молодіжна збірна Єгипетського району ОАР — 3:2; Порт-Саїд. Збірна України — збірна зони Суєзького каналу (ОАР) — 1:1; Хартум. Збірна України — "Аль-Морада" (Хартум, Судан) — 3:3; Хартум. Збірна України — "Маріх" (Хартум, Судан) — 5:3; Вад-Медані. Збірна України — збірна Вад-Медані (Судан) — 5:1; Хартум. Збірна України — "Аль-Хілаї" (Хартум, Судан) — 4:1; Аддіс-Абеба. Збірна України — "Манурія" (Етіопія) — 2:0; Аддіс-Абеба. Збірна України — "Мачаль" (Етіопія) — 3:3; Аддіс-Абеба. Збірна України — "Аддіс-

Абеба Сейн Джордж" (Етіопія) — 1:1;

Динамоївці Києва (включаючи юнацький колектив) провели 10 матчів.

Київ. "Динамо" — "Франкфурт — 1899" (ФРН) — 2:0; Київ. "Динамо" — "Жіул" (Петрошани, Румунія) — 4:0; Київ. "Динамо" — "Міньор" (Димитрово, Болгарія) — 4:2; Київ. "Динамо" — "Вашаш" (Чепель, Угорщина) — 2:2; Київ. "Динамо" — "Конкордія" (Гамбург, ФРН) — 5:1; Київ. "Динамо" — "Спартак-Сokolovo" (Прага, Чехословаччина) — 4:3; Київ. "Динамо" — "Насьональ" (Монтевідео, Уругвай) — 0:0; Київ. "Динамо" — "Вієнна" (Відень, Австрія) — 4:1; Київ. "Динамо" — "Динамо" (Загреб, Югославія) — 1:3; Краків. "Динамо" (юн.) — "Вісла" (юн.) (Краків, Польща) — 2:0.

Гірники Донбасу брали участь у 13 міжнародних матчах.

Сталіно. "Шахтар" — "Гвардія" (Варшава, Польща) — 1:1; Сталіно. "Шахтар" — "Полонія" (Битом, Польща) — 2:2; Сталіно. "Шахтар" — "Шахтар" (Татібанья, Угорщина) — 3:2; Софія. "Шахтар" — "Левські" (Софія, Болгарія) — 1:3; Пловдив. "Шахтар" — "Спартак" (Пловдив, Болгарія) — 1:0; Димитрово. "Шахтар" — "Міньор" (Димитрово, Болгарія) — 2:2; Сталіно. "Шахтар" — "Динамо" (Клуж, Румунія) — 3:3; Сталіно. "Шахтар" — "Гурнік" (Сілезія, Польща) — 3:0; Юлін. "Шахтар" —

ALBERTA FUEL LTD.

Українська фірма доставки
оливи

420 Bathurst St. Toronto, Ont.

Tel.: WA 2-6862

PHOTO STUDIO STEVEN

927 Bloor St. W. Toronto, Ont.

Tel.: LE 1-0777

С. М. Кутювий
фотограф

"Динамо" (Юлін, Чехословаччина) — 1:2; Острава. "Шахтар" — "Баник" (Острава, Чехословаччина) — 4:6; Чхончжин. "Шахтар" — армійська команда ім 8-го лютого (Пхеньян, Китай) — 2:1; Пхеньян, Китай) — 3:1; Пхеньян. "Шахтар" — збірна Пхеньяна (Китай) — 1:1.

Успішно провели свої міжнародні зустрічі обидві одеські команди СКВО і "Чорноморець".

Одеса. СКВО — "Гельсінгін-Паллосеура" (Гельсінкі, Фінляндія) — 5:0; Одеса. СКВО — "Динамо" (Клуж, Румунія) — 4:3; Одеса. СКВО — "Рапід" (Бухарест, Румунія) — 4:1; Одеса. "Чорноморець" — "Септември" (Софія, Болгарія) — 2:0; Одеса. "Чорноморець" — "Динамо" (Бухарест, Румунія) — 1:0; Одеса. "Чорноморець" — команда 17-го листопада" (Тірана, Албанія) — 1:0.

Футболісти Станіслава провели 10 матчів (вісім з них на полях суперників), а їх ужгородські одноклубники — 9 ігор.

Солефтіо. "Спартак" (Станіславів) — "Гіф" (Солефтіо, Швеція) — 6:0; Сундсваль. "Спартак" (Станіславів) — "Гіф" (Сундсваль, Швеція) — 2:2; Юздаль. "Спартак" (Станіславів) — "Іф" (Юздаль, Швеція) — 4:0; Остерзунд. "Спартак" (Станіславів) — "Іфк" (Остерзунд, Швеція) — 3:0; Станіславів. "Спартак" (Станіславів) — "Єрп-Петефі" (Єрп,

Угорщина) — 4:0; Станіславів. "Спартак" (Станіславів) — "Вашаш" (Сталінварош, Угорщина) — 0:1; Мішкольц. "Спартак" (Станіславів) — "Локомотив" (Мішкольц, Угорщина) — 1:1; Бекешчаба. "Спартак" (Станіславів) — "Будівельник" (Бекешчаба, Угорщина) — 5:1; Орошхаза. "Спартак" (Станіславів) — клуб ім. Кініжі (Орошхаза, Угорщина) — 3:1; Дьола. "Спартак" (Станіславів) — "Медос" (Дьола, Угорщина) — 2:1.

Мішкольц. "Спартак" (Ужгород) — збірна Мішкольца (Угорщина) — 1:0; Дьендьеш. "Спартак" (Ужгород) — "Спартак" (Дьендьеш, Угорщина) — 7:1; Єгер. "Спартак" (Ужгород) — "Єрп-Патефі" (Угорщина) — 4:2; Ужгород. "Спартак" (Ужгород) — "Єрп-Патефі" (Угорщина) — 4:1; Ужгород. "Спартак" (Ужгород) — "Татран" (Прешов, Чехословаччина) — 2:3; Ужгород. "Спартак" (Ужгород) "Гуняді" (Карцаг, Угорщина) — 7:0; Сніна. "Спартак" (Ужгород) — "Спартак" (Сніна, Чехословаччина) — 2:0; Михаловці. "Спартак" (Ужгород) — збірна Прешовського краю (Чехословаччина) — 1:3; Ужгород. "Спартак"

**Друкарня
КИЇВ**
KIEV PRINTERS LTD.
686 RICHMOND ST. W.
TORONTO, ONTARIO
EM 3-7839

(Ужгород) — збірна Прешовського краю (Чехословаччина) — 6:0.

Чимало міжнародних ігор провели дніпропетровська і запорізька команди товариства "Металург".

Чотири зустрічі провела харківська команда "Авангард".

Харків. "Авангард" — "Гельсінгін-Паллосеура" (Фінляндія) — 6:2; Харків. "Авангард" — "Динамо" (Жиліна, Чехословаччина) — 0:0; Харків. "Авангард" — "Вашуташ" (Мішкольц, Угорщина) — 4:1; Харків. "Авангард" — команда заводу ім. Димитрова (Софія, Болгарія) — 0:0.

Київ. Збірна міста — збірна

Тампере (Фінляндія) — 5:1; Дрогобич. "Нафтовик" (Дрогобич — "Ресовія" (Жешув, Польща) — 2:0; Жешув. "Нафтовик" (Дрогобич) — "Ресовія" (Жешув, Польща) — 2:2; Перемишль. "Нафтовик" (Дрогобич) — "Польна" (Перемишль, Польща) — 6:2; Севастополь. Збірна міста — команда ВМФ (Югославія) — 2:1; Борислав. "Авангард" (Борислав) — "Ресовія" (Жешув, Польща) — 1:2; Тернопіль. "Авангард" (Тернопіль) — "Єгер-Петефі" (Єгер, Угорщина) — 3:1; Солотвіно. Команда солерудників — "Гуняді" (Карцаг, Угорщина) — 4:1; Мукачево. Збірна міста — збірна Прешовського краю (Чехословаччина) — 3:5.

КОЛИСЬ У КИЄВІ

Київський губернатор 1855 року суворо заборонив жителів міста курити на вулиці. "З деякого часу, — писав він, — повелось — і нині, на жаль, триває, що люди, які йдуть і їздять по місту, вдень і ввечері курять сигари й цигарки... Легко може статися, що через найменшу необережність курця виникне нещастя".

На той час більшість споруд будувалися з дерева. Наприклад, на Хрещатику стояло лише два кам'яних будинки і кілька мурованих крамниць. Протипожежні засоби були надзвичайно мізерні. Навіть колодязів налічувалось обмаль — менше трьохсот.

Пожежі в Києві траплялися часто і досягали інколи страхотливих розмірів. В 1824 р. на Печерську згоріли всі дерев'я-

ні крамниці. В 1810 р. вогонь знищив будови і машини Межигірської фаянсової фабрики.

Часто горів Поділ — найбільш заселена тоді частина Києва. 1808 року тут згоріло близько 300 різних споруд. Ще через три роки величезна пожежа знищила майже весь Поділ. Жарке, посушливе літо сприяло швидкому поширенню вогню. Як згадують очевидці, за сто верств від міста удень видно було дим, а вночі — заграву.

Виникла підозра, що це хтось навмисне підпалює будинки. Однак, після старанних розшуків так і не вдалося знайти паліїв. Тоді адміністрація Києва видала наказ про те, щоб кожний домовласник мав на даху будинку діжки з водою, а згодом губернатор суворо заборонив на вулицях курити...

А. Сарбей

УКРАЇНА

Концерт творів М. Лисенка в київській філармонії. — Кілька концертів з творів основоположника української класичної музики відбулося в Колонному залі української філармонії в Києві. Два з них були присвячені 145-річчю з дня народження Т. Шевченка. В цих концертах виконувались вокально-симфонічні твори на тексти Шевченка — "Заповіт", "Радуйся ниво неполитая", "На вічну пам'ять І. Котляревському", "Б'ють пороги", а також фрагменти з опер "Тарас Бульба", "Наталка Полтавка", "Енеїда", "Різдвяна ніч", "Чорноморці", камерні, інструментальні і вокальні твори.

Дарунок з картин італійсько-го мистця. — Кримський музей образотворчого мистецтва в Алушці дістав у подарунок від державного Ермітажу шість рідкісних картин італійського маляра Карла Воссолі, який в 1841 році працював над серією пейзажів Криму.

Шевченківський вечір у Софії. — В столиці Болгарії відбувся вечір, присвячений пам'яті Т. Шевченка. Болгарська громадськість активно відгукнулася на заклик вшанувати пам'ять великого сина України. Партер і балкон театру були вщерть заповнені. З доповіддю про Шевченка виступив відомий перекладач його творів болгарський письменник Димитр Методієв. Опісля говорив український поет Дмитро Білоус. Вкінці відбувся концерт з участю найкращих артистів болгарської філармонії та опери, а також

показ двох документальних фільмів про Шевченка, випущених Київською кіностудією. У вестибюлі театру влаштовано велику виставку матеріалів про життя і творчість Тараса Шевченка, включно з виданнями його творів в українській мові і в перекладах.

Виставка югославської графіки. — В Києві відбулася виставка графічних праць югославських мистців за останніх 5 років. Виставлено 200 картин 46 членів Спілки художників Югославії.

"Король Лір" на київській сцені. — Київський академічний театр ім. Франка поставив один з найскладніших творів Вільяма Шекспіра "Король Лір". Роллю короля Ліра грав артист М. Крушельницький. Ставив п'єсу Л. Оглоблін.

Український комітет славістів. — Рішенням президії Академії Наук УРСР український комітет славістів, створений в 1957 році для підготовки до з'їзду, реорганізовано в постійно діючий орган. До складу комітету увійшли академіки: О. І. Білецький, Л. А. Булаховський (голова), М. Т. Рильський, П. Г. Тичина, кандидат філологічних наук Г. Д. Вернес (учений секретар) та інші. Комітет вестиме, між іншим, підготовку до Міжнародного з'їзду славістів, який відбудеться в 1963 році в Софії (Болгарія). Передбачено випуск різноманітної літератури, а також постійних видань — "Міжслов'янські літературні взаємини" і "Слов'янське мовознавство".

Великдень в Березові Середньому (Гуцульщина). Фото надіслане з України п. Томичеві в 1958 р.

Вінниця вишкільний шпигунський центр. — Офіційний журнал шведської армії "Військові взаємини" містить статтю, в якій розказується, що в українському місті Вінниці створено радянський вишкільний шпигунський центр. Є це просто окреме ізольоване "американське місто". Говориться там тільки англійською мовою. Кіна висвітлюють тільки американські фільми, крамниці продають тільки американські одяги, ресторани подають тільки американські страви. Студенти (є їх 1000 — 1300 осіб) посідають свої авта — Форди й Шевролети, що ними їздять за американськими правилами вуличного руху, грають в бейзбол живуть історіями

Голівуду. Єдине, що є там советське — пише журнал — це високі дрти, які оточують це місто й ізолюють його від довкілля. До центру виділяють з середніх шкіл найталановитіших учнів. Навчання в центрі триває довго. інколи й десять років. Після цього молодих людей посилають на дипломатичні пости з ЗДА, або просто таки нелегально їх перепачковується на американський континент.

Пам'яті Алессандро Скарлатті. — Громадськість столиці України відзначила 300-річчя з дня народження Алессандра Скарлатті, видатного італійського композитора, представника неаполітанської оперної школи й чудового мелодиста, що віді-

грав визначну роль в історії опери. Композитор залишив велику творчу спадщину. Його перу належить більше ста опер, мало не сімсот кантат, близько двохсот Месс, майже двадцять ораторій і багато інших вокальних та інструментальних творів. — На влаштованім в концертному залі київської консерваторії вечорі виконано безсмертні твори композитора.

Вечір Генделя. — В колонному залі київської філармонії відбувся урочистий вечір в 200 роковини смерті Георга Фрідріха Генделя, що залишив понад 40 опер та низку інших музичних творів. Зокрема він створив новий тип героїчної монументальної ораторії.

Чехословацьчина веде перед в українських перекладах. — Чехословацьчина стоїть на першому місці в світі за кількістю перекладів з української літератури. За останніх 14 років там вийшло 120 окремих видань творів українських письменників. У трьох різних перекладах видано поетичні твори Тараса Шевченка, кількома книгами вийшли основні твори Івана Франка, чеський читач має можливість знайомитись в перекладах з найкращими творами Марка Вовчка, П. Мирного, А. Свидницького, М. Коцюбинського, В. Стефаника, Л. Мартовича, М. Черемшини, О. Кобилянської. Вийшли дві великі антології української поезії (від Котляревського до сучасності) та народної пісні, майстерний переклад козацьких дум, прекрасно оформлене видання "Енеїди" Котляревського, великий вибір з поетичних творів Лесі Українки. Саме готуються до друку

відомі твори Ю. Яновського, О. Довгійка та ін.

СССР

Пастернак буде реабілітований? — Французьке "Фігаро літерер" принесло вістку за інформаціями з Варшави, що Хрущов особисто прочитав твір Бориса Пастернака "Доктор Живаго" і висловив обурення, чому його так суворо осудила Спілка советських письменників і чому Пастернака позбавила свого членства. При цій нагоді цей часопис повідомляє також, що польські комуністичні літературні кола від самого початку не солідаризувались з своїми московськими колегами.

Що дозволено і що заборонено туристам в СССР? — Внутрі Сов. Союзу дозволено закордонним туристам на певних шляхах їздити своїми автами, але завжди їх мусить супроводити "перекладач" Інтуристу. Для подорожуючих поїздами Інтурист пропонує чотири категорії: люксову, першої класи, туристичну А і туристичну Б. За них платиться згори і в них включена оплата харчування, готелів і транспорту. Радять користуватись тільки люксовою категорією, бо інші не дають вигоди. Взявши одну з туристичних клас, можете мати інколи за товариша в своїй кабі-

ПЕКАРНЯ HOME TOWN BAKERY

(власність гуртівні УБА)
164 Kane Ave. Toronto, Ont.
Tel.: RO 7-7246

ні чи готелевій кімнаті — жінку. Американські подорожничі бюро дають своїм туристам такі поради: 1. Не критикуйте в СССР, забуваючи про це, що ви "гість". 2. Не відмовляйтесь від перекладача, бо без нього пропадете. 3. Не дивуйтесь, коли не хочуть прийняти вашого датку "на чай", — це заборонено в СССР (шофери приймають карбованця — два). 4. Не очікуйте в готелях тих самих вигід, які маєте в Америці. 5. Не купуйте багато пам'яток, бо вони дорогі і їх якість погана. 6. Не легковажте собі написів "Курити заборонено!", цього там строго притримуються. 7. Не переходіть впоперек вулиць, бо вони дуже широкі. 8. Не давайте чистити свої одяги до хімічної чистки, бо це там роблять погано, — звичайні пральні добрі. 9. Пийте чай, бо він прекрасний, — кава погана. 10. Поза Москвою пийте тільки мінеральну воду з пляшок, бо інша вода нездорова (?). 11. Не продавайте свого одягу на чорному ринку, вам даватимуть тричі більше, як він варта, але така транзакція забороняється законом. 12. Не кидайте сміття на вулицю, бо скрізь в СССР вулиці зразково чисті.

ЗДА

Даллес мусів уступити. — З сльозами в очах президент Айзенгавер повідомив, що Джон Форстер Даллес змушений недугою відмовитись від дальшого керівництва американською закордонною політикою. Недуга рака, яку лікарі сподівались зльокалізувати, перекинулася в Даллеса на шию. Майже немає жодної можливості врятувати його

життя. Уступлення цього досвідченого політика викликало щирий жаль в усьому західному світі. В СССР згадано тільки про димісію, не подаючи ніяких коментарів. Загально думають, що енергійна політика Даллеса зберігала досі світові мир.

Американці подорожують. — Минулого року кількість подорожей із ЗДА за кордон зросла на 10%, порівнюючи з 1957 роком. Не враховуючи Канади й Мексики, минулого року їздило за кордон 1,410.000 американців, що залишили там 2.150 мільйонів доларів. Біля 60% цих туристів їздило тільки для своєї приємності. В більшості були це кваліфіковані робітники, або середньо заможні подружжя. На цей рік передбачають зріст туристики на дальших 10%. Найбільше відвідують американці Європу.

КАНАДА

"Сини Свободи" залишаються в Канаді. — По довгих і зав'язятих дискусіях духобори з секти "Синів Свободи" вирішили не їхати до СССР. Щоб повідомити про це канадійський уряд, вони вперше від непам'ятних часів запросили на свої збори кількох поліцаїв. Коли провідник секти складав свою заяву, 12 чоловіків і жінок роздяглися до нага і стояли так роздягнені, аж поки він не закінчив промови. — Як відомо, канадійський уряд був погодився відпустити Сов. Союзові 3.000 "Синів Свободи" і навіть давав їм мільйон доларів на дорогу, хотів тільки, щоб вони назавжди зреклися канадійського громадянства та щоб пред'явили згоду СССР їх прийняти. Невідомо чому, але в

останній хвилині сов. влада відмовилась такої згоди дати.

Продовжений час рент для безробітних. — Канадійський уряд вирішив виступити з проектом закону, який продовжить час одержування допомог для безробітних з 36 на 52 тижні. Плянється створення також нових категорій рент для осіб, які заробляють понад 4.800 дол. річно. Для них будуть підвищені щотижневі внески, а ренти сягатимуть до 36 дол. тижнево.

Атомовими експлозіями видобуватимуть нафту. — Інженери кажуть, що атомові експлозії на глибині 1200 стіп визволили б в Альберті 300 мільярдів бочок нафти, яка тепер перемішана з піском. Для докладнішого простудювання цієї проблеми покликано спеціальну урядову комісію. Нафтові піски покривають в Північній Альберті поверхню 17.000 кв. миль.

АРГЕНТИНА

Архієпископ про комуністичну небезпеку. — Недавно аргентинський уряд прогнав 5 советських дипломатів, "які виконували діяльність, що її годі погодити з дипломатичними функціями". Тепер зчегри пролунав голос архієпископа Плязи, який у своєму пастирському листі викриває, як то комунізм проникнув в аргентинські ви-

ховні кадри, в синдикати й молодіжні організації. Він закликає католиків ставити спротив цій інфільтрації.

АНГЛІЯ

"Безробітні". — Цивільний трибунал міста Лондону відмовився визнати професією парламентарне посольство. Суддя сказав, що бути послом — це не професія і велів окреслити в паперах одного з послів як "людину без професії".

Черчіл ще раз слугить батьківщині. — Черчіл вибрався з приватною візитом до Айзенгавера. Не було б у цьому нічого незвичайного, коли б не те, що ці відвідини відбуваються всього кілька днів перед женевською зустріччю міністрів закордонних справ, де має бути обговорена проблема Німеччини. Немає сумніву, що Черчіл буде старатися "приватно" добитись того, що не пощастило досягнути офіційно англійському прем'єр - міністрові Мекміленові.

"Монті осел". — Герой останньої світової війни маршал Монтгомері, який минулого року покинув активну військову службу в командуванні збройними силами Атлантийського договору, заскочив політичний світ своєю ненадійною подорожжю до Москви (28 квітня — 1 травня) з наміром "причинитися до злагіднення конфлікту між Сходом і Заходом". Поступок Монтгомері обурив не тільки політиків з Атлантийського договору, але й англійську публічну опінію. Англійський "Дейлі Скетч" написав з цієї нагоди: "Монті, сиди вдома і дбай, щоб

KUSHNIRS CREDIT JEWELLERS

ювілерний магазин

529 Queen St. W. EM 6-1384

Перстені, годинники, срібло,
фотоапарати, порцеляна

про тебе забули. Що Монті собі думає? Ця ідея дати запросити себе до Москви до зустрічі на вершинах з собою самим є найбільшим промахом у його кар'єрі. Бо скільки разів Монті мішається в політику, він поводить як осел. Але цим разом він може накоїти багато лиха для Заходу. Взаємини всередині НАТО є надто делікатними. Франція й Німеччина негодують в наслідок провідництва Мекміллена і закидають йому надто велику уступчивість супроти СРСР". Також і "Ньюс Кронікл" написав, що ця візита є політичною помилкою. "Монтгомері є людиною, якої реакцію годі передбачити і він вибрав не відповідний момент. Можливо, що це на руку Хрущову, але що добре для Хрущова, не мусять бути таким самим для Атлантийського договору".

Злодій в Черчіля. — Черчіля обікрали. Злодій, що закрався до його лондонської резиденції вкрав дві незвичайно цінні речі: табакерку, яка належала колись капітанові Нельсонові, і Орден Підв'язки, що його носить кол. прем'єр під час найбільших врочистостей.

Довкола світу. — Філеас Фог, продюцент відомого фільму, виставив себе на сміх. Бо ж подорож у 80 днів довкола світу, це сьогодні ніщо незвичайне. Тепер вже мова про подорож у 80 годин. — "Брітіш Оверсіс Ервейс" саме заінавгурувала регулярну повітряну лінію довкола світу на реакційних літаках. Їзда з Лондону до Лондону триває 86 годин 50 хвилин. Траса проходить через ЗДА, Токіо і Гон-Конг.

ФРАНЦІЯ

"Собака революція". — Паризька міська управа видала розпорядок, яким забороняється входити до публічних парків з собакою, навіть якщо вона на припоні. Це зарядження викликало велике обурення собачих приятелів. Чимало радних виголосили на міському засіданні блискучі промови. Врешті мусіло встригнути в справу й дотичне міністерство. Міністер Андре Мальро (він одночасно відомий письменник) "на пробу" звільнив для собак терасу королівських городів Тілері, підкресливши однак, що вони мусять ходити на припоні.

НІМЕЧЧИНА

Кандидат на пост канцлера. — Дотеперішній канцлер Німецької федеральної республіки д-р Конрад Аденауер заявив, що незабаром зрезигнує з свого посту. Натомість цей 83-річний політик кандидуватиме на пост президента держави. Його вибір майже певний. На уряд канцлера є двох кандидатів: професор Людвіг Ергард і д-р Евген Гестенмаєр. — Ергардові тепер 62 роки. Він був раніше професором політичної економії. В 1949 році став міністром економії і це він впродовж кількох років зумів економічно відбудувати Німеччину. — Герстенмаєр, 52 роки, є президентом Бундестагу, колишнім учасником змови проти Гітлера. Він протестант, доктор теології. Як і Ергард, він член христ. демократичної (тобто урядової) партії, але великий сторонник тісної співпраці з соц. демократами (опозицією) та шукання до-

ріг для порозуміння з Советами. — Вибори президента відбудуться 1 липня в Берліні. Якщо Аденавер буде вибраний, то він зречеться уряду канцлера 15 вересня. Протикандидатом Аденавера в президентських виборах є соціал-демократ Карльо Шмідт.

Кому належить "Фольксваген"? — Проект німецького уряду, щоб зденаціоналізувати заводи "Фольксвагена", викликали гарячий протест членів кол. товариства "щадників Фольксвагена". Заводи Фольксвагена постали коштом 900.000 людей, які дали колись свої грошові внески, дівастивши в заміну обіцянку Гітлера, що з них кожний дістане авто тієї марки. Авт вони ніколи не дістали. Отже раніше, заки уряд переведе денаціоналізацію, найвищий німецький суд мусить встановити, хто властиво є власником заводів. Уряд оцінив вартість заводів на 143,200.000 доларів. Натомість товариство кол. щадників заявляє, що вони варті 286 мільйонів доларів.

АНДОРА

Загрожений добробут. — Ще при кінці січня еспанський уряд заклав границю поміж Еспанією і князівством Андора. Тоді здавалося, що це тільки переходове явище, але минуло три місяці і границя далі закрита. В князівстві це викликало не тільки господарську кризу, але й паніку, бо ж 90% тамошніх підприємств жило виключно з туристів. Річно приїжджало до Андори біля 300.000 еспанців, яких заманювали туди головню дуже низькі ціни на добрі французькі товари. В наслідок

спеціального торговельного договору, Франція висилає до Андори товари, не обтяжуючи їх митом. Крім цього в Андорі немає податків. Отже французькі товари на 30% дешевші, як в самій Франції. Чимало французів з прикордонних областей робили там також свої закупі. — Еспанському уряду була не на руку ця втеча капіталу до Андори, також французькі південні провінції протестують проти признаних Андорі спеціальних полегш в імпорті. Мабуть, незабаром Франція скасує цей привілей і Еспанія наново відкрис кордон. Але тоді вже ціни вирівнюються й еспанцям не буде потреби їхати в Андорі.

ВАТИКАН

Одружені дякони в латинській Церкві? — Поважний католицький магазин "Католицькі місії" написав, що папа Іван XXIII поважно призадумується над допущенням одружених людей до дяконату. Ця справа має бути одною з проблем, які будуть обговорені на найближчому соборі. Одружені дякони ніколи не ставали б священниками, але своєю допоміжною працею — головню проповідництвом і катихизацією вони зарадили б дошкільній недостаті священників.

ІТАЛІЯ

"Щоденник Муссоліні" фальсифікат. — Пані Мімі Панвіні призналась прокуророві італійської республіки, що славний свого часу "Щоденник Муссоліні", який відкрито по війні, вийшов з-під її пера. Це справді й була пані Розаті, яка

перша показала цей щоденник, кажучи, що Муссоліні передав його, втікаючи на північ, її чоловікові — поліційному комісарові. Щоб повірили її словам, Розаті таки при прокуророві взяла в руки перо і написала кілька слів тим самим почерком, яким був написаний щоденник. Ця італійка просто геніально наслідує стиль і характер письма дуче.

Гарматний вистріл звичає полудне. — Римлянам, при звичаєнім до традиції, пощастило добитися своїх прав. Від 21 квітня знову о 12-й годині дня лунає гарматний вистріл, звичаючи полудне. Цей старовинний звичай перервала була війна, але тепер його знову відновлено на домагання публічної opinii.

БЛИЗЬКИЙ СХІД

Курди в ласках. — Недавно велике занепокоєння викликала вістка, що Суєзьким каналом проплив советський корабель із 800 озброєними курдами. Найбільший крик з цього приводу зчинив Єгипет. Туреччина, хоч напевно помітила курдів у Дарданеллах, воліла радше мовчати. — Що це за курди? Як відомо, провідник курдів Мустафа Барзани і його сторонники майже весь час вели боротьбу з гешемітською монархією в Іраку. В 1946 році багато з них покинуло свої родинні оселі і пішло в Північний Іран, де курди тоді проголосили свою незалежну Магабадську республіку. Ще того самого року іранські війська зліквідували республіку і тоді тисячі повстанців мусіли шукати захисту в Сов. Союзі. Там прийнято їх

з відкритими раменами, — очевидно, з наміром використати в майбутньому курдську карту. Совети взяли під свою особливу опіку 80.000 курдів — жителів Вірменії. Їм дано змогу вільно розвивати свою національну культуру. — Новий іракський режим, що наступив після знищення королівства, проголосив у своїй конституції рівність поміж курдами і арабами. Це спонукало Барзана повернутися із заслання. Тепер його слідами пішли й інші курдські емігранти. Отже це вони поверталися тепер на батьківщину советським кораблем. Немає сумніву, що СССР не пропустив нагоди, щоб вислати поміж ними чимало знаменито вишколених пропагандистів, які співпрацюватимуть з своєю духовою батьківщиною — Москвою. Загрозили це особливо для Ірану, отже можна зрозуміти, чому тепер іранський уряд почав давати такі великі свободи своїм курдам, стараючись з'єднати собі їх симпатії.

Заборонено експортувати кожущи з "перських ягнят". — Іранський уряд стримав на один рік експорт ягнячих шкірок, відомих у світі під назвами брейшванти й астракани. Бреншвант — це шкірка з мертворожденного ягняти. Вона найдорожча. Щоб мати великі при-

Я. ОНИЩУК і С-ка
обезпечення
(також продаж реальностей)

333 Roncesvalles Ave.
Toronto, Ont. LE 4-4241

бутки, іранські продуценти почали вбивати при народженні як найбільше ягнят. Це почало загрожувати винищенням цієї шляхетної породи овець й уряд мусів завести обмеження в експорті.

ТИБЕТ

Тривають бої з повстанцями. — Далай Ляма, державний і духовий провідник свого народу, був примушений покинути Тибет, рятуючись утечею на мурі гірськими — майже недоступними стежками. Індійському уряду, який за всяку ціну хоче зберегти неутрачальність поміж Сходом і Заходом, не надто бажаний цей гість, що переступив кордон індійського Ассаму. Але нічого не вдієш, — він є найвищим релігійним провідником, "живучим богом" також для мільйонів індійських поклонників Будди. Не було сили відмовити йому права азилу. — А вміжчасі на тибетських верхах далі проходять завязаті бої поміж китайськими комуністами і повстанцями, які, без сумніву, втримують живий контакт з своїм Далай Лямою. За останніми повідомленнями, китайське командування мусіло аж просити в СССР 60-тонних танків і протигітунських гармат, щоб протиставитись повстанню.

ЯПОНІЯ

Вибух вулкану. — В Японії почалася ерупція вулкану Асама, який віддалений всього на 75 миль від Токія. Дим і попіл підноситься в повітря на висоту 23.000 стіп та падає з лощем на японську столицю. — Гора Асама, висока на 8.337

стіп, знаходиться поблизу літньої резиденції японського престолонаслідника Акігіто. Там він познайомився з теперішньою своєю молодого дружиною принцесою Мішіко.

Інцидент під час вінчання. — В хвилині, коли молода князя пара Акігіто і Мішіко їхали до святини, щоб повінчатись, якийсь японець кинув в їх бік каменем та продершись поміж людей, намагався вивернути княжю карету. Ув'язнений, він сказав на поліції, що в цей спосіб хотів заперестувати проти імператорського абсолютизму.

АРХЕОЛОГІЯ

Арсенал з бронзової доби. — У французькій провінції Бретань, в місцевості Ле Тегу (Фіністер) один селянин, оруючи своє поле відкрив справжній старовинний арсенал: 900 бронзових сокир. Археологи сподіваються знайти там ще чимало інших пам'яток з доби бронзи.

Тому 20.000 років володіли в Чіле Монголи? — Прослідивши 112 людських чашок та інші залишки старовинної цивілізації, яка панувала в Чіле за часів палеоліту, бельгійський дослідник о. Ле Пез твердить, що вперше прийшли до Чіле люди тому 20.000 років з Монголії. Їх одяг був подібний до того, що його й досі носять мешканці азійських степів.

МЕДИЦИНА

Прогрес в анестезіології. — В останньому часі анестезія (знечуження болю на час операцій) зробила великий поступ. Сьогодні в наслідок поганої анестезії вмирає всього тільки

три особи на 10.000 пацієнтів. Ще недавно вмирало 200 — 300 осіб на 10.000. Є це наслідком поліпшених методів, а також наслідком кращої підготовки анестезистів, які, закінчивши медицину, мусять ще спеціалізуватися впродовж чотирьох років.

Двічі менше людей вмирає на туберкульозу. — Світова організація здоров'я опублікувала звідомлення, з якого виявляється, що смертність на туберкульозу зменшилася в світі майже двічі. Найменше людей вмирає на цю недугу в Ісландії. Але й там в 1952 році вмерло 13,5 осіб на 100.000, а в 1957 р. тільки 4,5 осіб. Найбільша смертність була і є в Гонконгу (в 1952 році 158,8 на 100.000, а в 1957 — 102,8). Різкий спадок смертності треба завдячувати головно новим медикаментам, таким як інсоміацид і стрептомицин.

Сміх лікує. — Виявилось, що сміх лікує організм. Це просліджено головно на дітях. У лікарні Квін Мері в Лондоні влаштовано для 13-річної дівчинки, яка лежала під сталевими легенями, дуже комічну програму. Дівчинка почала сміятися і так ожила, що можна було без шкоди для її організму припинити на час 20 хвилин діяння штучних легенів. Наступним разом припинено апарат на 40 хвилин.

Підводна медицина. — ЗДА мають тепер в службі 5 атомових підводних човнів. Для них плавба попід полярні льоди є вже іграшкою. Але все таки умови життя людей під водою є дуже важкі і довше перебу-

вання біля атомового мотора сполучене з небезпекою для їх здоров'я. Це примусило американську флоту подбати про вишколення спеціальних "підводних лікарів", які становитимуть невід'ємну частину екіпажу.

Антитуберкульозна бактерія. — Американські вчені виявили в нутрощах африканської пташки, яка живиться бджолиним воском, невідому досі бактерію. Вона виробляє протеїнову речовину, яка гальмує розвиток туберкульозних мікробів, а в організмі морської свинки зовсім їх знищує.

Дослідами встановлено, що виявлена бактерія у травному тракті пташки розчеплює віск, сприяючи його перетравленню. Протеїнова речовина, руйнуючи воскову оболонку, якою покритий будник туберкульозу, тим самим знешкоджує його.

НАУКА І ТЕХНІКА

Чуть не "шапка-невидимка". — Мрією вояків усіх часів було мати можливість перескакувати всі перешкоди та змогу в кожній хвилині вирватися з ворожого оточення. І ось ця мрія починає здійснюватись. Недавно американці винайшли своєрідний індивідуальний вертолёт (гелікоптер). А ось тепер ще більша новина: в ЗДА винайдено т. зв. "аеропак" — справжній портативний реактор для піхотинця. Цю 45-кілограмову машину можна прикріпити до плечей інфантериста, наче парашут. Вона дає змогу воякові в кількох секундах підністись у повітря та літати з швидкістю 100 кілометрів на годину. Та

Д-р ПЕТРО ГЛІБОВИЧ

дентист

242 Runnymede, Toronto, Ont.

Tel.: RO 7-6124

найбільш сенсаційне те, що за пальне в цьому апараті служить звичайна окиснена вода, що в науковій термінології зветься піроксидом гідрогену. — Ясно, що такий апарат матиме куди ширше застосування: поборювання пожеж, всяка рятуноква акція тощо. Незабаром напевно будуть ним користуватись робітники, ідучи та повертаючи з праці.

Вперше сфотографовано зблизку Сонце. — Вченим вперше пощастило докладніше сфотографувати наше Сонце, знявши його з-поза земної атмосфери. Спектрографічну камеру уміщено в дзьобі ракети, що її вистрілено на висоту 123 000 миль. Там камера зробила впродовж одної хвилини 60 фотографій. На фотах видні білі плями, які ідентифіковано як стовпи гідрогенного газу, незвичайно гарячого, що підносяться на висоту 1000 миль, ширина цих стовпів сягає також тисячі миль. Їх тло становлять темніші хмари дещо холоднішого гідрогенного газу. Фізики просто очаровані цим осягом. Кажуть, що осягнуто більше, як вони сподівалися. Про таке можна було хіба мріяти. Тепер можна буде докладніше простудіювати процес, яким Сонце виділяє свою енергію, що робить можливим життя на землі.

РІЗНЕ

Футбол для сліпих. — В одній з французьких місцевостей відбулися незвичайні футбольні змагання. Змагались сліпі із сліпими. М'яч був з тарахкальцями, біля ворітних стовпів стояли два сліпі з дзвіночками. Воротарями були також сліпі. Гравці весь час перекикувались між собою і так пізнавали хто з якої дружини. Один тільки суддя бачив. Це був духовник санаторії для сліпих, який і влаштував ці змагання на велику радість своїх молодих вихованців.

Найстарші консерви. — На виставці з історії харчування, яка саме відбулася в Лондоні, почесне місце заняла м'ясна консерва з 1823 року, яка була призначена для експедиції Паррі на Північний полюс. Виставлено також консерви з телячою печенюю, вифабриковані в 1849 році і різдвяний пудінг, що був колись призначений англійським воякам, які в 1899 році боролися з Бурями.

Пам'ятник козі. — В італійській місцевості Піня здвигнено пам'ятник козі. Скульптор Маріо Раймондо запропонував був наперед свій архитвію рідному містечку Дольчеаква, але — як завжди, важко стати пророком у рідній батьківщині. Шановні громадяни Дольчеакви признали, що коза незвичайно заслужилась для їх оселі, бо живить її своїм молоком та одягає своєю шкурою, але — казали — вона надто дурна, щоб ставити її на пам'ятнику посеред оселі. Громадяни Піні виявились іншої думки, — вони не гордять ні козою, ні талантом маєстра Раймондо.

УКРАЇНСЬКУ КЕРАМІКУ

(флякони, вази, попельнички, збанки, тарілки, підставки під
торти, склянки з вишивками тощо),

а також

РІЗЬБЛЕНІ Й ІНКРУСТОВАНІ РЕЧІ

(рами, тризуби, свічники, хрести, підставки до ламп і т. д.)

СКУЛЬПТУРИ З УКРАЇНИ

роботи найкращих майстрів можете замовити в

КРАМНИЦІ "МИ І СВІТ"

1071 Bathurst St., Toronto, Ont. Canada.

У ЛЬВА ДОПТИ

найдешевші:

- ▲ РАДІОАПАРАТИ
- ▲ ТЕЛЕВІЗОРИ
- ▲ ХОЛОДІЛЬНИКИ
- ▲ ВІДКУРЮВАЧІ
- ▲ КУХНІ
- ▲ СПАЛЬНІ

і все хатне устаткування

ZENITH

впроваджує

НОВИНУ — ТЕЛЕВІЗОРИ, КЕРМОВАНІ НА ВІДДАЛЬ

B 3012 R

Лежучи на ліжку, не мусите вставати, щоб регулювати телевізор, міняти станції, посилювати, чи зменшувати силу звуку. Це робите невеличким апаратом, що його тримаєте в руці, який діє на віддаль хвилями. Ця новизна всього на кількадесять доларів дорожча від давніх моделей.

Цей новий осяг техніки можете набути у відомому українському магазині

ALPHA FURNITURE CO.

735 QUEEN ST. W., TORONTO, ONT.

Tel.: EM 3-9637